

Szerkesztőség

Arad, Apoc-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Balev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Számgöyök: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... 1080 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Hét hosszú esztendő...!

Hét évi fegyháza itéltek el Budapesten egy magyar író. Már magát a súlyos ítéletet leírni is borzasztó, de még rettenetesebb hozzá gondolni azt, hogy akit ez az ítélet sújtott, nem követett el gyilkosságot, rablást, hanem egyszerű szolgája volt a tollnak, néz csak nem is harcosa. Hiszen Hatvany Lajos már elindulásánál is a jámbor szándék vörös keresztjét viselte a homlokán. A pazar gyermekszoba, a nyugodt jólét, a bárói cím és a hatalmas vagyon mindenre jogot és okot adott neki, csak arra nem, hogy forradalmár legyen. Még a polgári fel fogásnak is a szélső jobbán állt a maga finom, asszonyosan szenvedő írásaival.

Most pedig ez a Hatvany Lajos azzal a tudattal lépi át a börtöncella küszöbét, hogy hét esztendőig fogoly marad a négy fal között, mert ő bűnözött, rettentő bünt követett el a magyarság ellen, hiszen a független magyar bíróság hét évi fegyházat mért reá. A klasszikus görög tragédiákban van egy pólus, amikor a dráma bonyodalom a legfeszültebb ponthoz érkezik a hős elveszti saját akaratát és az egyre fokozódó feszültségek olyan erőre emelkednek, hogy saját akarata ellenére is beledobják a hőst a tragikus kifejlődésbe. Ez volt a sorsa Hatvany Lajosnak, az írónak. Elindult az irodalomnak finom, minden földi salaktól elvonatkoztatott keskeny ösvényén. A milliomos fiú, a nagyúr, a jó nevelt báró ügyel arra, hogy erről a keskeny ösvényről valahogyan le ne lépjen a szélesebb, de sáros közútra. De behunyta szemmel Hatvany sem járhatott, mert kénytelen volt vigyázni a saját maga polgári tisztaságára.

És Hatvany belesodródott a közuton tülekedők közé, elvesztette saját akaratát és a rohanó szenvedélyek ereje feltartóztatlanul ragadta őt a tragikus fejlemények felé. Talán ura sem volt akkor az ő finomvonású, művészi izlésű tollának, amikor abból durva és gyalázkodó szavak folytak a türelmes íhérr papírra. Évekkel ezelőtt izgatott, a robanásig feszült atmoszférában törtek elő tollából a — s mint maga mondja — jószándékúnak vélt szavak, amelyek miatt most a karcsu vivőr keservesen dadogni volt kénytelen bírál előtt. A hét évi emigrációs szenvedés, amelynek prímszólamát a honvágy éles fájdalom vitte, az a súlyos, szinte megdöbbentő gyengeségre valló Canossa-járás, amellyel Hatvany Lajos a budapesti törvényszék előtt a megbántottaknak, meg a nemzeti gondolatnak adózott elegendő büntetés az ő beismert és azóta talán már jóvá is tett vétkeiért.

Az a hét esztendő, amelyet a bíróság szigorú a megtört és vezeklő Hatvanyra kirótt, kemény és meg nem érdemelt büntetés. Magyarországon már teljes a konszolidáció, erős kezek védik a helyreállott rendet, nincs tehát szükség arra, hogy évekkel ezelőtt írt cikkek miatt ilyen súlyos büntetést mérjenek épen Hatvany Lajosra, amikor a mai rend ellen merényletet elkövető kommunista népbiztosok sem igen kaptak ennél súlyosabb ítéletet. Már pedig Hatvany tévedhetett politikai felfogásának újságcikkekben való kifejezésében, de azt senki sem állíthatja róla, hogy rendfelforgató, a társadalomra veszélyes elem, akit hét esztendőig lakat alatt kell tartani.

Kamarai vita a nemzeti-parasztpárt fogarasi naggyűléséről.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának távirata.) Ma délelőtt kilenc órakor minisztertanács volt, amely fél tizenkettőkor ért véget. A minisztertanács foglalkozott a gabonamélték standardizálásáról szóló törvényjavaslattal, amely megállapítja a gabonafélék osztályozásának elveit és a gabona-külkereskedelmi commercializált vállalat szervezetét. Elhatározta a minisztertanács, hogy külön törvényjavaslatot fog készíteni a gabonabiztosítás és a szállítás megszervezéséről. A megalakítandó commercializált vállalatban részt vesz az állam, a kereskedelmi és iparkamarák, a mezőgazdasági kamarák, a Banca Nationala és a magántőke is. Duca helyettes külügyminiszter felolvasta Chamberlain táviratát, amelyben az angol külügyminiszter köszönetet mond a Haig marsall halála felett a kormány által kifejezett részvételért. Duca ezután a Titulescu külügyminiszterrel érkezett jelentéseket olvasta fel. A kormány elhatározta, hogy a gabonatermelők támogatására nagyszabású akcót vezet be és különböző előnyöket fog biztosítani a gazdáknak. A kormány Romániát elsősorban nagy gabona-export állammá akarja kifejleszteni. Argetoianu szombaton ily értelmű bejelentést fog tenni a mezőgazdasági szindikátusok uniójának gyűlésén.

A kamara mai ülésén napirend előtt Bruderiu a börtönben szülődő Bulor volt szocialista képviselő sorsának enyhítését kéri, majd a lakbérleti törvényre vonatkozólag kér megnyugtató intézkedéseket és kifejti, hogy a lakások szabad forgalma megakadályozza az új területek városainak romanizálását. Gaspar a grafikai munkások helyzetéről, továbbá néhány erdélyi földosztási visszaélésekről beszél. Dinvara új helyiséget kér a bucuresti-i egyetem jogi fakultása részére, mert a jelenlegi nem elegendő hétezer diák befogadására. Dicséri Anghelcsut és bízik a felsőbbiskolai oktatás reformjáról szóló javaslatában, amelyet a miniszter most készít el. Anghelcsu közoktatásügyi miniszter kijelenti, hogy a jövő évben befejeződik a jogi fakultás helyiségeinek építése és addig a bölcsészeti kar új épületeinek fires termeibe költöznek a jogászok. Man lelkész közli, hogy a nemzeti-parasztpárt Fogarason naggyűlést tart és tiltakozik az ellen, hogy Radovici inspektort bízzák meg a gyűlés ellenőrzésével.

Briand megvédi Stresemant a francia kamarában.

Elos támadás Németország ellen. — „Beszéljünk többet a békéről mint a háborúról.” — Briand feltűnést keltő expozejá.

(Az Aradi Közlöny párisi tud. távirata.) A szenátus ma megkezdte a külpolitikai vitát, amely nagy érdeklődést váltott ki. Hopitau volt igazságügyminiszter élesen kritizálta Briand engedékenységet Németországgal szemben és elítélte Locarnót. Leszógezte, hogy Stresemann állandóan Briand ígéreteire hivatkozik és Németországban az az általános vélemény, hogy Franciaország nem tartja be szavát. Élesen kritizálta a Népszövetséget, majd kijelentette, hogy a döntőbírói szerződések nem érnek semmitsem. Németország minden egyezmény után csak fokozza saját háborus hangulatát. Nem szabad feladni a garanciákat a Rajna-vidéken. A nagy helyesléssel fogadott beszéd után Jouvenal a szentgotthardi incidenst teszi szóvá és miat a titkos fegyverkezés példáját hozta fel, aianlva a fegyverkezést ellenőrző bizottság felállítását.

Általános figyelem közepette állott fel ezután Briand, aki válaszolt az elhangzott beszédekre. — Két ember társalgásának módszere nagyszerűen bevált — mondotta — és

tem jogi fakultása részére, mert a jelenlegi nem elegendő hétezer diák befogadására. Dicséri Anghelcsut és bízik a felsőbbiskolai oktatás reformjáról szóló javaslatában, amelyet a miniszter most készít el. Anghelcsu közoktatásügyi miniszter kijelenti, hogy a jövő évben befejeződik a jogi fakultás helyiségeinek építése és addig a bölcsészeti kar új épületeinek fires termeibe költöznek a jogászok. Man lelkész közli, hogy a nemzeti-parasztpárt Fogarason naggyűlést tart és tiltakozik az ellen, hogy Radovici inspektort bízzák meg a gyűlés ellenőrzésével.

Franasovici: Ez nem áll. csodálkozom azon, hogy így állit.

Man: A lapok jelentik. (Derűtség.)
Ezután Man figyelmeztet arra, hogy a provokációkra a nép megadja a választ.

Franasovici: Megfordítom az Ön szavát. Az önök provokációja a mi reakciónkba fog ütközni. Kijelentem Önnek a belügyminiszter és a magam nevében, hogy szigorú és őszinte rendelkezéseket bocsátottunk ki, hogy senki, sehol ne akadályozza az Önök gyűléseit. Ugyanazt a szabadságot fogja élvezni mint lasiban.

Man: Tudomásul veszem Franasovici nyilatkozatát.

Ezután a kamara áttér a pénzügyminiszterium reorganizálásáról szóló törvényjavaslat tárgyalására. Dr. Ioanitescu a szónok, aki a javaslatot a tisztviselő problémával állítja szemben és konstatálja, hogy a pénzügyminiszterium tisztviselőinek 75 százaléka nem fog a javaslat szerint a státusba tartozni. Követeli a felelősség kérdésének pontos szabályozását és a tisztviselők vagyonának ellenőrzését, majd a nyugdíjasok sorsáról beszél. Az ülés folytatódik.

Briand megvédi Stresemant a francia kamarában.

Elos támadás Németország ellen. — „Beszéljünk többet a békéről mint a háborúról.” — Briand feltűnést keltő expozejá.

folytatni kívánom Stresemannal ezt a mód-szert. Ha békét akarunk, ne féljünk a szavaktól, beszéljünk róla többet, mint a háborúról, amivel már jóllaktak az emberek. „Ha békét akarsz, csinálj háborút” jelszó nem vált be. A háború borzalmait vezető helyről néztem végig és akkor megesküdtem arra, hogy teljes erőmből rajta leszek a borzalmak megismétlődésének megakadályozásán. Két héttel ezelőtt fogadtam a frontharcosok nemzetközi küldöttségét, amelynek egyik tagja — egy vak, karnélküli osztrák katona — arra biztatott, tartsak ki békepolitikám mellett. Ujra megfogadtam, hogy politikámat követem. Elismérem, hogy ma még nehéz a nemzetközi helyzet, de feltétlenül konstataható a haladás. A Népszövetség is sokat ért már. Meg vagyok győződve Stresemann jóvátudásáról, de nem csodálható, ha védi hazája érdekeit. Németország és Franciaország viszonyában még sok az eligazításra váró nehézség.

Ami a szentgotthardi esetet illeti, csak a lapokból ismerem. Örösztem ezen az életem

véleményt nyilvánítani. Az ügyvel a Népszövetség fog foglalkozni. Franciaországnak pedig nem feladata, hogy minduntalan a Népszövetség közbenlépését kérje.

Briand ezután a Rajna-megszállás problémájáról beszélt és kifejtette, hogy a megszállás három okból történt: hogy megbüntessék a háború bűnöseit, fegyverkezési garanciákat kapjanak és biztosítsák a jóvátételt. Toaryban megígérte Stresemannnak, hogyha a leszerelést végrehajjták és szétetik a jóvátételi fizetéseket, akkor kiűrik a Rajna vidékét. A francia-olasz viszonyról kijelentette, hogy mindkét nemzet kedvező hangulata alkalmas a félreértések tisztázására. A nagy

tetszéssel fogadott beszéd után a szenátus egyhanguan bizalmat szavazott a kormány-nak.

A kamarában Poincaré tartott nagy beszédet. Büszkeséggel említette meg, hogy Franciaország kikerülte a külföldi kölcsönt, így nem kellett meghajolni a külföld előtt. Sikerült volna a font árfolyamát 100 frank alá nyomni, de tekintettel volt a hivatalnokokra, akiket kímélni akart. Amikor azt ígérte meg Poincaré, hogy a háborús károsultak nyugdíjasok és hivatalnokok megkapják fizetésemelésüket, a kommunisták olyan zajt csaptak, hogy az ülést fel kellett függeszteni.

különbözik egymástól és Románia megállapítja, hogy semmi konfliktus nem forog fenn és senkit sem kíván megvádolni. A cseh légykék felhívja a Népszövetséget az ügyben gyakorlandó jogaira, a szerb jegyzék közérdekűnek látja, hogy az ügyre világosságot derítsenek. Ugyanígy ír az Excelsior, Quotidien és Humanité is. A Populaire örömmel állapítja meg, hogy Olaszország és Anglia magyarországi támogatása mégsem akadályozhatta meg a jegyzékek átadását. Jelentősnek tartja azt, hogy Románia annak dacára, hogy több kapocs fűzi Olaszországhoz, mégis csatlakozott a kisan-tanhoz. Vajjon — kérdi a lap — azt jelent-e ez, hogy Titulescunak nem sikerült az optáns-perben megnyerni Mussolini támogatását, aki a magyar nagybirtokosokat pártolja.

A Newyork Herald szerinte a tanács helyzete súlyos lett, mert az investigációs jog gyakorlása más országokat illetően a Népszövetség egyik legkényesebb kérdése.

A bucuresti-i jelentések szerint Titulescu külügyminiszter február 6-án érkezik Berlinbe, ahonnan február 9-én tér vissza a francia fővárosba.

Három jegyzék a szentgotthardi ügyben.

A kisan-tant államai külön-külön jelentették az incidenst a Népszövetségnek. — Titulescu megérkezett Párisba. — Olaszország döntő szerepe az optánsperben.

(Az Aradi Közlöny római tudósítójának távirata.) Titulescu külügyminiszter szerdán délelőtt elutazott végre Rómából. Elutazása előtt nyilatkozatot tett a Lavoro D'Italia tudósítójának, akinek a következőket mondotta:

— Románia odaadással viseltetik Olaszország iránt. Most boldogan távozom, mert megismertem Mussolinit, a politikai élet egyik legvonzóbb egyéniségét. Ha valaki Rómában nyílt szívvel beszél a Duce-val, bármilyen súlyos kérdés is megoldódik.

Tegnap este a külügyminiszter Párisba érkezett, ahol a lapok nagy cikkekben foglalkoztak utjával. A francia lapok megállapítása szerint Titulescu római látogatása meglehetősen idegességet keltett Párisban, amire legjellemzőbb a jobboldali Le Journal cikke, amely felveti a kérdést, mi Románia külpolitikájának tulajdonképeni célja. A cikk rámutat arra, hogy Románia egyrészt szorosan bekapcsolódik a kisan-tantba, amelynek francia orientációja van, másrészt Rómában tárgyal, holott Rómának ismeretese a kapcsolatai Budapesttel. A kisan-tantnak érdeke, hogy a trianoni szerződést teljesen épségben tartsa, míg Róma és Budapest revíziós törekvései is nyilvánvalóak. A lap végül ama reményének ad kifejezést, hogy Titulescu párisi útja megoldja a rejtélyt. A külügyminiszter egyébként Párisban nyilatkozott a Matinnak. Nyilatkozata

szerint Rómában azt a meggyőződést szerezte, hogy Olaszország igaz híve a békének. Ez bizonyítja, hogy az idő és a jóakarát segítségével meg fogják találni valamennyi kérdésben a kedvező megoldást. Titulescu szerint hiba szembehelyezni az egyik barátsági szerződést a másikkal. Az államférfiak kötelessége, hogy egymás mellé helyezték a béke megőrzésére létrejött megállapodásokat. A külügyminiszter végül hódolatát fejezte ki Franciaország iránt, amelyhez Romániát annyi szál fűzi.

A lapok közlik a kisan-tant jegyzékét a szentgotthardi ügyben, amely nagyon udvarias és mindössze bejelenti az esetet a Népszövetségnek. A genfi jelentések szerint a Journal de Geneve ismerteti a kisan-tant jegyzékét és az investigációs eljárást. Az ügyet a legközelebbi tanácsülés napirendjére tűzik ki. Az állandó katonai tanácsadó-bizottság jelentésének és javaslatainak birtokában a tanács szótöbbséggel fog dönteni afelett, célszerűnek tartja-e az investigációs eljárást. Ha igen, úgy megadja az utasításokat a magyarországi investigációs bizottságnak, amelynek elnöke Clive angol tábornok. A francia sajtó is részletesen foglalkozik a jegyzékkel. A Petit Parisien szerint az átnyújtás azért késelt, mert Mussolinnal kellett Titulescunak tárgyalnia, Olaszország állásfoglalása ugyanis döntő jelentőségű lesz az optánsperben. A három jegyzék lényegesen

Ujabb feljelentés

a megszökött aradi bankdevizőr ellen.

(Arad, február 3.) A Schönberger-bűnügy mára újabb feljelentéssel bővült. Ma délelőtt ugyanis megjelent az ügyészségen dr. Fuchs Albert aradi ügyvéd és Fein Jenő timisoarai (temesvári) festéknagykereskedő nevében sikkasztás címén feljelentést tett az ismeretlen helyre szökött Schönberger Miksa devizőr ellen. A feljelentés szerint Fein, aki már régebbi idő óta ismeretségben állott Schönbergerrel, mintegy tíz hónappal ezelőtt Timisoarán arra a szívessegre kérte a devizőrt, hogy egy aradi festéknagykereskedő céggel szemben fennálló 25.000 lejes követelését inkasszálja be s az összeget bank útján juttassa el hozzá. Schönberger erre ígéretet is tett, az összeget azonban Fein mind a mai napig nem kapta meg. Amikor aztán a nagykereskedő Schönberger szökéséről értesült, nyomban érdeklődött az illető aradi festéknagykereskedőnél, ahol aztán azt a meglepő választ kapta, hogy a kérdéses összeget még az elmúlt nyáron kifizették Schönbergernek, aki az összeg felvételére a hitelező cég szabályszerű felhatalmazását mutatta fel. Fein feljelentését a mind bővülő bűnügy többi irataihoz csatolták.

Széchenyi-bál Budapesten.

A magyar főváros idel farsangi szezonjának legfényesebben sikerült táncmulatsága.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A magyar farsang legragvögőbb táncmulatságát, a Széchenyi-bál-t hagyományos pompa közepette, nagyszerű sikerrel február elsején tartották meg Budapesten. Már este kilenc órától kezdve megerősített rendőrszolgálat tartották fenn a rendet a Hungaria-szálló pazar pompával fel-díszített bejárata előtt, ahol a parlament hajdú állottak díszőrséget. Egymásután érkeztek a hivatalos Magyarország, a diplomáciai kar, az arisztokrácia és a magyar társadalom legkiválóbbjai. Az első közt jött meg Széchenyi Géza gróf, a bál díszelnöke, Szász István ü. v. elnök, a bálbizottság vezető tagjaival. A diplomáciai karból megjelentek: Durini di Monza olasz követ, Vassiv bey török követ, Medlicott Vereker, Rougetel, Ferrouh bey, Oxilia ezredes, Broich-Oppert, Brillat, Cziechanoviecki, de Astis, Vahid bey, Sturrock, Herrenschmidt, Djevad Osman bey. Negyed 11 óra lehetett, mikor az előcsarnokban várakozó közönség sorain izgalom morajlott végig, mert megérkeztek az első udvari kocsik, Augusta főherceggasszony érkezett Magdolna főhercegnővel és Seefried grófnővel. A királyi fenségeket Schandl Károly államtitkár, tiszteletbeli elnök és a bálbizottság vezető tagjai fogadták. Pár perccel utánuk jött meg a bál vezető-háziasasszonya, Anna főhercegnő József Ferenc főherceg kíséretében.

Az üdvözlések után a piros kaméliával di-

szített botos pácásurak között méltóságteljes lassúsággal indult meg a menet, elől az országgyűlés és a felsőház díszbeöltözött hajdul lépkedtek, majd két lakáj égő kandelaberekkel, a pácásurakat Strammer Ervin vezette, a bevonulás alatt a zenekar a Faust-indulót játszotta. Az esztrádon Széchenyi Géza gróf fogadta a fenséges vendégeket, rövid szerle után Radics Béla pattogó muzsikájára nyitották meg az estét a hagyományos Ritka buza, ritka árpa... csárdással. A bált Magdolna főhercegnő — Szász István bálelnökkel, Hoyos-Wenckheim Mária grófnő — Széchenyi Tamás gróffal, Szénásy Sári — Kerék Mihállyal, Hoyos Ilona grófnő — Vásárhelyi Bélával, Gally Anci — Alkér Tiborral nyitotta meg. A pompásan sikerült bál a háziasszonyok tisztét a következők töltötték be: Ágya Sándorné, Alkér Sándorné, Almásy Imréné és Pálné grófné, Andrássy Mihállyné grófné, Apor Istvánné báróné, Apponyi Antalné, Györgyné, Károlyné és Rezsóné grófné, Balás Béláné, Balogh Elemérné, Barcza Imréné és Károlyné, Batthyány Gyuláné grófné, Bayer-Krucsay Dezsóné, Bárca Ferencné, bárciházi Bárczy Istvánné, Bedő Sándorné, Belatiny Ivánné, Benedek Józsefné, Berenczey-Kovács Miklósné, Bernát Istvánné, Berenczey Domokosné, Besenyei Ferencné, Bethlen Istvánné grófné, Bezegh-Huszágh Miklósné, Bissingen-Nippenburg Rudolfné grófné, Blankenstein Pálné grófné, Bodnár Ottóné, Bodó Jánosné, Bolza Rudolfné grófné, Both Dezsóné, Buttler Erviné báróné, Chernel Olivérné, Cziráky Lászlóné grófné, Czobel Istvánné, Csáky Andorné és Károlyné grófné, Csordás Elemérné, Dáni Nándorné, Dobay Károlyné, Elek Jánosné.

Eckensberger Nándorné, Esterházy Lászlóné grófné, ifj. Ferdinánd Lajosné, Fiáth Miklósné báróné, Forgách Jánosné grófné, Forster Jenőné grófné, Friedrich Jánosné, Füzesséry Tiborné, Gaál Lászlóné, Gally Kálmánné, Galeta Elemérné, Gesztely-Nagy Lászlóné, Glósz Miklósné, Gorove Lászlóné, Graeffl Andorné, Greccák Richárdné, Grün Jánosné, Gulácsy Dezsóné, Gulya Lászlóné, Gyömröy Györgyné, Hadik Jánosné grófné, Halász Istvánné és Miklósné, Harsányi Gyuláné, Heinrich Elekné, Heller Farkasné, Hentz Jenőné, Hertelendy Miklósné, Héjj Imréné, Hódossy Sándorné, Horváth Károlyné, Hunyady Ferencné grófné, Hutya Ferencné, Illos Ödönné, Inkey Józsefné báróné, Issekutz Aurélné, Ivánka Gézané báróné, Jankovich Józsefné grófné, Janky Kocsárdné, Jarmay Elemérné, Joanovich Sándorné, Kaas Albertné báróné, Karg Györgyné, báróné, Kálmán Gusztávné, Károlyi Imréné, Gyuláné, Lajosné és Lászlóné grófnék, Keglevich Györgyné és Gyuláné grófnék, Kégl Dezsóné, Kéty Károlyné és Lászlóné bárónék, Khuen-Héderváry Sándorné grófné, Klebelsberg Kunóné grófné, Kondor Ferencné, Komkoly-Thege Gyuláné, Kovacsics Dezsóné, Kovachich Jánosné, Kovács-Nagy Sándorné, Krayer Gyuláné, Kuhn Béláné báróné, Lehner Vilmosné, Lobmayer Gézané, Mailáth Gézané, Györgyné és Józsefné ifj. grófnék, Mailott Nándorné báróné, Marschall Ferencné, Mayer Károlyné, Mádi-Kovács Jánosné, Mesterházy Jenőné, Mihályffy Dezsóné, Milos Györgyné, Molnár Gusztávné, Molnár Tiborné, Montenuovo Nándorné hercegné, Nádasdy Tamásné grófné, Nedeczky Ferencné, Németh-Neujahr Lajosné, Némethy Károlyné, Niamessny Mihályné, Odescalchi Béláné herc.-né, Odescalchi

Meglepetéstkelten nagy büntetéssel sujtották Hatvany Lajos bárót.

A budapesti bíróság drákói ítélete nagy megdöbbenést keltett a magyar írói körökben. — A védők abban biznak, hogy a felsőbb bíróságok egyáltalán nem büntetik meg a nemzetgyalázással vádolt magyar írókat. Sebestyén védő levele Hatvany Lajoshoz. — Mirciusban tárgyalja a tábla a Hatvany-ügyet. — Német írók védőtávirata Hatvany Lajos érdekében.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A magyar bíróság szokatlanul súlyos ítéletet hozott Hatvany Lajos báró ügyében, aki önként ment haza az emigrációból, hogy az ellene emelt vádakat bíróság előtt tisztázza. Az egész magyar közvélemény felfigyelt erre az érdekes pörre, amelynek főtárgyalása bővelkedett az izgalmas jelenetekben. A délelőtti tárgyalásról már részletesen informáltuk olvasóinkat, most a délutáni események lefolyását adjuk az alábbiakban, budapesti tudósítónk távirata alapján:

Délután 4 órára ismét zsufolásig megtelt a tárgyalóterem és megkezdődött a folytatolagos főtárgyalás. Török elnök a bíróság határozatakepen elrendelt néhány Hatvany-cikk felolvasását, a külügyminiszeri bizalmas akták ismertetésére pedig a zárt tárgyalást rendeli el. A cikk felolvasása után Hatvany sápadtan, remegő hangon kezd beszélni:

— Már délelőtt mondtam, hogy nem tudtam megkülönböztetni azokat, akik a véres események ellen voltak és akik csinálták. Ez volt a hibám. De a tollamat mindig a magyar faj iránti végtelen rajongás vezette.

Ezután Göndör Ferenc lapjában, az Emberben megjelent interjút olvastat fel az elnök. A Jövő megszűnésekor beszélgetett a lap munkatársa Hatvanyval. A cikk felolvasása után Hatvany engedélyt kér, hogy beszélhessen.

— Ezt a cikket nem én írtam — mondta — nem pontosan reprodukálták szavaimat, a

cikk írója a figurámat sem látta helyesen. A benne foglaltaknak egy része viszont igaz.

Török elnök: Ön támogatta a lapot és mint az interjuban maga is mondja, minden áldozatot meghozott érte.

Hatvany vontatottan válaszol: Én ezt nem mondtam. Ugy történt, ahogy délelőtt mondtam.

Az elnök: A tények másként mutatják.

Hatvany Lajos megrendítő védőbeszéde.

Ezután a vádbeszéd elmondására kerül a sor. Dr. Sztrache Gusztáv főügyész kemény szavai pattognak a halálos csöndben. Nem tartja őszintének Hatvany megtérését és bocsánatkérését. Olyan súlyosan vétkezett a magyar nemzet ellen, hogy szigorú büntetést érdemel. Ezért kérem, — mondotta — hogy a szabadságvesztésen felül, vagyoni elégtétel címén egy millió pengő büntetéssel is sujtsa őt a bíróság.

Medvigy Gábor dr. védőbeszédében hangsúlyozza, hogy Hatvanyban nem a politikust, hanem a személyt védi. Kimutatni igyekszik, hogy a vádlott bűnoselekménye nem büntetett, hanem csak vétség, majd tiltakozik az anyagi kártérítésben való esetleges elmarasztalás ellen. Az ügyész és védő közötti polemia után Hatvany az utolsó szó jogán, elfogult hangon mondja el élete történetét, amelynek folyamán — mint mondotta — nem hozott szegyeint a magyar névre. A kommunizmus ellen harcolt és emiatt kellett elmenekülnie az országból. A kurzus uralomrajutásakor három tiszt Bécsben véresre verte, jöttek a rémhírek Magyarországból, pogromokról, kivégzésekről, különítmények bosszumunkjáról. Ebben az atmoszférában írta cikkeit. Később már tisztában látta az eseményeket és megírta könyvét „A megsebzett országot”, amely nagy szolgálatot tett külföldön a magyar ügynek. Száznál

Aranyszínű szőke hajad . . .

Siess az élet délibáb . . .

Két tangódal, olyan amelynél szebbet évek óta nem komponáltak. Kottája darabonként 40 lej.

MORAVETZ kiadás, mindenütt kaphatók.

Károlyné hercegné, Ollé Vilmosné, Orczy Sándorné báróné, Orley Györgyné, Pallavicini Györgyné örgrófné, Pesthy Pálné, Piret de Bihain Gyuláné báróné, Piret de Bihain Lajosné báróné, Pöschl Gyuláné, Purgly Emilné, Rakovszky Ivánné, Rassay Gyuláné, Reischl Richárdné, Rohan-Ralph Gasztonné hercegné, Rohonczy Imréné báróné, Rudnyánszky Miklósné báróné, Samarjay Lajosné, Schandl Károlyné, Schell Gyuláné báróné, Schmidt Józsefné, Richárdné, Schwaben-Durneiss Gyuláné báróné, Schweinitz Frigyesné grófné, Scitovszky Béláné, Serényi Istvánné és Lászlóné grófné, Sigray Antalné grófné, Simon Mihály Pálné, Somssich Antalné grófné, Steinecker Ferencné, F. Szabó Gézáné, Szapáry Györgyné grófné, Szent-Ivány Egonné, Józsefné, Széchenyi Dénesné grófné, Imréné grófné ifj., Mihályné grófné, Rezsóné grófné, Szénássy Lajosné, Szirmay Józsefné, Szirmay Matild, Szirmay Ottóné grófné, Sztankovánszky Pálné, Sztchió Aladárné, Tatits Arkádné, Teleki Gézáné grófné, Istvánné grófné, Jánosné grófné, Pálné grófné, Tiborné grófné, Thallmayer Alfrédné, Tóth Béláné, Tóth Istvánné, Törley Antalné, Bálintné, Dezsóné, Uher Károlyné, Ury Lajosné, Uchritz-Amadé Emilné grófné, Vay Lászlóné grófné, Verebély Tiborné, Vest Fedorné báróné, Végh Sándorné, Vojnits Sándorné báróné, Waldbott-Bassenheim Kelemené báróné, Walkó Lajosné, Wekerle Gézáné és Sándorné, Wenkheim Antalné grófné, Dénesné grófné, Józsefné grófné, Wettstein Gyuláné, Wickenburg Istvánné grófné, Windisch Ödönné, Wlassics Gyuláné báróné, Wulf Olafné, Zay Miklósné grófné, Zelenski Jánosné lovagné, Zelovich Kornélné, Zichy Géza Lipótné grófné, Zichy Raiaelné grófné, Zichy-Meskó Jakabné grófné, Zilahy-Sebess Audorné. A balon megjelent hölgyek névsora a következő:

A s s z o n y o k: Györgyi Dénesné, Zsiga Aladárné, vitéz Borszék Ferencné, Katona Mihályné, gróf Berényi Jánosné, Baltház Gyuláné, Mme. Vahid, Phillipovich Viktorné, Potz Antalné, Hencz Ferencné, Magyar Ernőné, Tóth Gezáné, Tolnay Lajosné, Balla Andrásné, Turchányi Sándorné, Berzeviczy Lászlóné, Végh Istvánné, Quentzer Istvánné, Scherl Ervinné, Héya Zoltánné, Fehér Pálné, Frau von Broich-Oppert, Mara Istvánné, Havas Gáborné, Csillag Ernőné, Weiszhut Károlyné, Marik Ernőné, Joódy Miklósné, Scharif Gyuláné, Grób Imréné, Gaáll Imréné, Takler Istvánné, Rudnay Gyuláné, Pogrányi-Nagy Gézáné, Szabó Dénesné, Lugmayer Józsefné, Kádár Jenőné, Táby Gézáné, Éry Lászlóné, lovag Wettstein Béláné, Körmendy Imréné, Kerntler Kálmánné, Heinrich Béláné, Seidl Aurélné, lovag Frick Józsefné, Horváth Béláné, Paikert Alajosné, Miklós Ferencné, Sztrelisky Sándorné, Szádeczky-Kardos Lászlóné, Szénásy Józsefné, Scherl Frigyesné, Joós Mihályné, Czako-Diósgyőry Kálmánné, Vutkovich Sándorné, Végh Mihályné, Nagy Dezsóné, Szalay Sándorné, Dozzi Józsefné, Bähr Rudolfiné, Farkas Elekne, Baross Endréné, Kaprinay Endréné, Mátray Lajosné, Bánovszky Jánosné, Hinek Miksáné, Terray Lajosné, Kós Hubertné, Becze Imréné, Sándor Ernőné, Báthor Istvánné, Révész Tivadarné, nagydoroghi Stauber Józsefné, Mme. Heliert le Rougetel, Borus Endréné, Szlovák Ferencné, Mészáros Sándorné, Cserba Dezsóné, Mme. A. M. Sturzek, Bellovics Imréné, Hets Ödönné, Pellónis Béláné, Mara Lászlóné, Kmetty Elemérné, László Ferencné, Györgypál Domokosné, Müller Erichné, Lukácsy Józsefné, Hajnal Istvánné, Pajkossy Istvánné, Ruzsiczkyne, Róth Marianne, Ghiczy Jánosné, Weinwurm Antalné, Lucie Ivánné, örfői Copons Alajosné, Széphelyi Kál-

FEBRUAR
18
IPAROSOK MUSOROS TEAESTÉLYE
táncos egybekötve
A FEHÉR KERESZTBEN.

több cikket írt és ezek közül mindössze kettő van, amiért most bocsánatot kell kérnie a törvényszék előtt. Könnyezve, remegő hangon mondja Hatvany:

— Semmi közösséget nem vállalok azokkal a cikkekkel... Gyulai Pál tanítványa, Ady Endre barátja... Én nem tudtam, hogy a törvény üldöz. Homvágyamért... életemért... tehetségek felfedezéséért az lesz a vége, hogy nagyon csendes ember leszek belőlem. Csak azt a kegyet kérem a bíróságtól, hogy a börtönön keresztül visszajuthassak egyszer a magyar életbe... Nem tudok máshol élni...

Megdöbbenően súlyos ítélet.

Hangosan felzokog itt a hallgatóságból Hatvany Lajos fiatal felesége, a kitünő tehetségű Marton Böske, Marton Sándor dr. az ismert színházi vezetőférfiu leánya. A vádlott meghajol, befejezte mondanivalóját, a törvényszék határozathozatalra vonul vissza. Általános izgalom uralkodik a teremben, míg végre tíz óra után megjelenik a bíróság és halálos csöndben hirdeti ki az ítéletet, amely szerint **a törvényszék bűnösnek mondja ki báró Hatvany Lajos a magyar állam és nemzet megbecsülése ellen irányuló büntetlenség és ezért öt hét évi fegyházra, 15.000 pengő pénzbüntetésre és 10 évi hivatalvesztésre ítélte.** Hatvany Lajos egyenesen áll a törvényszék előtt, de szeméből könnyek futnak le az arcán. És hangzik tovább az ítélet rendelkező része. Az előzetes letartóztatással **a törvényszék egy hónapot és 10 napot kitöltöttnek vett.** Kötelezi továbbá a vádlottat arra, hogy **a kincstár javára vagyoni elégtétel címén 500.000 pengőt fizessen,** valamint az összes bűnügyi költségeket térítse meg. A főügyész megnyugodott az ítéletben, míg a védő felebezéssel élt. A bíróság azután elrendelte az előzetes letartóztatás további fentartását és kijelentette, hogy semmilyen összeg ellenében sem helyezi szabadlábra a vádlottat.

A bíróság súlyos és tulzottan szigorú íté-

manné, Santelki Pálné, Jankovics Marcellné, Kende Mártonné, Mollinár Lajosné.

Leányok: Ferdinándy Mártha, Zábárczky Magda, Némethy Tündi, Baehr Márta, Joódy Edith, Benedek Klárka, Grób Ilonka, Lehner Kató, Schmidt Kató, Eördögh Rózsi, Rudnay Rózsika és Bözsi, Greguss Alice, Lukácsy Baby, Graeffl Valéria, Névery-Gáspár Mary, Pajkossy Manyó, Nádor Baba, Mészáros Klári, Cserba Olly, Oberschall Baba, Szép helyi Lonci és Mancsi, Gally Ancy, Pogrányi-Nagy Marianne, Rummy Baby, Lugmayer Sári és Gizi, Kádár Margitka, Frórich Izabella, Éry Baba, Becze Ancy, Koós Palma, Frick Kató, Reinhardt Lola, Hlaváts Margit, Vég Miconka, Dozzi Nelly és Edith, Marik Brigitta, Zoffmann Sárika és Gitta, miss Asta Crowle, Drucker Mária és Erzsébet, Kaprinay Judith, Mátray Margitka és Piroška, Takler Ilonka, Bánovszky Erzsike, Hinek Nusi, László Nelly, Györgypál Erzsébet és Magdolna, Révész Dudi, nagydoroghi Stauber Margit, Abaházy Sári, Weinwurm Baby, Baumgarten Lily, Szénásy Sárika, Gregorich Mandi és Kamilla, Bellovics Etelka, Makarewicz Gizi és Etus, Zsiga Baba, Szirmay Anna, Katona Rózsa, Zórád Eta, Négrády Ilona Mária, Körmendy Ilonka, Magyar Rózsika, Kerntler Viola, Pozsonyi Mancsi, Turchányi Tünde, Sztrelisky Baba, Zilahy-Sebess Marianne, Pongrácz Kató, Tóth Gizella, Báthory Ilona, Lenz Adrienne, Fehér Kató, Szánthó Enid, Berenczey Margit, Havas Katalin, Mayer Nusi, Mádi-Kovács Hella és Katalin, Kapotaffy Baba, Székely Anette, Kende Évi, Quentzer Ilike, Csomay Klári, Scherl Edith és Dodó, Némethy Livia, Lord Marietta, Végh Lenke, Kónyi Jolán, Csillag Marica, Jankovics Agáth és Judith, Péchy Ditty, Mollinár Anna és Józsa.

lete óriási megdöbbenést keltett a magyar fővárosban. Általános a vélemény, hogy az ítélet érthetetlenül, tulságosan szigorú és a bíróság semmiféle enyhítő körülményt sem vett figyelembe. A bécsi lapok azt írják, hogy nem lett volna szabad megfélemlíteni arról az atomszféráról, melyben évekkal ezelőtt Hatvany a cikkeit írta és arról sem, hogy önként tért haza és bűnhődni akart. A lapok szerint az ítélet akkor sem lehetett volna súlyosabb, ha közvetlenül a kommün után hozzák azt. Mértékadó helyen azt hiszik, hogy a felsőbb bíróságok figyelembe veszik a mentő körülményeket és lényegesen enyhíteni fogják a tulszigorú ítéletet.

A védők hisznek a felsőbb bíróságokban.

Medvigy Gáboron kívül Hatvanynak egy másik védője volt: *Sebestyén Ernő*, aki a fő tárgyalást a hallgatók sorából hallgatta végig. Sebestyén ma reggel a fogházi cenzura útján a következő tartalmú levelet küldötte be Hatvanynak: „Közlöm Önnek, hogy nincs a világon egy ember, aki egy percig is hinne az elsőfokú ítélet érvénybenmaradásában. Az ítélet jogi tévedésen alapszik, mert az Ön cselekedeteit azokéval hasonlítja, akikhez Önnek semmi köze nem volt és az Ön bűnét mások cikkeiből és cselekedeteiből állapították meg. Hódolattal az ítélettel szemben, leszögezem, hogy a bíróság az ügy mai állásában kényszerült ezen tényeket megállapítani, mert a vád adatai azt a látszatot keltették, hogy Ön azonosította magát a Jövő céljaival és törekvéseivel. A védelem igen könnyen meg fogja dönteni a vádat, mert bebizonyítható, hogy Ön sem a Jövő, sem Garami, Gondör, vagy Lovász irásaiért nem felelhet. Bizonyítékok vannak arra nézve, hogy Ön sem kiadója, sem finanszírozója, sem szellemi irányítója a Jövőnek nem volt és igazolható az is, hogy Ön képviselte az emigránsok között a magyar értezt és a magyarság iránt való odaadó szeretetet. Ha mindez bebizonyosodik, Önt nem marasztalhatják el. Akkor cselekménye nem büntetett, hanem vétség, amely pedig már elévült. Ha a vád érvényesítette a más cikkeket Ön ellen, a védelem az Ön könyveit és cikkeit Ön mellett fogja érvényesíteni, ami a tárgyaláson még nem történt meg. Legyen nyugodt, a tárgyalás alkalmával bebizonyosodott, milyen könnyű lesz a védelemnek bebizonyítani, hogy Önnek nem volt célja idegen államokat, vagy egyes szervezeteket Magyarország elleni ellenséges cselekedetre indítani.“

Német írók Hatvany Lajosért.

Az Esti Kurir ma délutáni száma írja, hogy a Hatvany-per tárgyalását megelőző napon a német íróktól távirat érkezett meg Bethlen István gróf címére, amelyben az írók Hatvany érdekében fordulnak a magyar kormányhoz. Remélik, hogy nem ítélk el Hatvanyt azért, mert zavart időkben zavartan gondolkozott. Hivatkoznak „A megsebzett ország“ című könyvére, amely szerintük elősegítette Magyarország iránti szimpátia felkeltését. Hivatkoznak önkéntes hazatérésére, amely hazafias hűségét bizonyította be. A távirat aláírói: Einstein, Gerhardt Hauptmann, Thomas Mann, Hugo von Hoffmannsthal, Artur Schnitzler, Max Reinhardt, Sinclair Lewis, Stefan Zweig. Ugyanekkor Hatvany címére Rappalóbból érkezett egy távirat: — Szívből kívánom perének jó kimenetelét és a magyar hazafiaknak a rehabilitációt. — Gerhardt Hauptmann.

Budapestről érkezett jelentések szerint a budapesti ítélőtábla valószínűleg márciusban tárgyalásra tűzi ki a Hatvany-ügyet.

— Kormánykommuniké a lakók megnyugtatóására. Bucurestiből jelentik: Hivatalosan közlik, hogy a kormány bizottságot nevezett ki Stelian Popescu, dr. Lupu és Tatarescu miniszterekből, a lakástörvény tanulmányozására. A miniszteri bizottság már a legközelebbi napokban betérjeszti véleményes jelentését a minisztertanácshoz. A lakbérloknak minden okuk meg van arra, hogy nyugodtan megvárják a kormány döntését, amely a kellő időben nyilvánosságra fog jutni és a lehető legmértányosabb megoldást fogja tartalmazni. Minden izgalom ebben a kérdésben teljesen jogosulatlan.

A vágóhid igazgatója ragaszkodik az aradi mészárosmester kitiltásához.

Alexandrescu dr. megsürgette a miniszteriumban az ellene lefolytatandó fegyelmi vizsgálat megindítását.

(Arad, február 3.) Ma délelőtt Alexandrescu Mihály dr. vágóhídi igazgató táviratot menesztett a földművelésügyi és állategészségügyi miniszteriumhoz, amelyet ő maga is arra kért fel, hogy a lehető legstírgősebben küldjön ki miniszteri vizsgálóbiztos ügyének felhívvizsgálására. Táviratában kijelenti, hogy mielőbb tisztázni akarja a helyzetet és ennek érdekében fontos, hogy ellene sürgősen lefolytaszák a fegyelmi vizsgálatot.

Az igazgató egyébként ma nyilatkozott a nagy feltűnést keltett kitiltásról is. Mint megírtuk, az igazgató Sárközi György aradi mészáros mestert kitiltotta egy hétre az aradi vágóhídról és a polgármester intervenciója dacára sem vonta vissza ezt a tilalmat.

— Erre nekem — mondotta Alexandrescu dr. — a vágóhídi szabályzat, amely eddig a

regátban volt érvényes és amelyet Erdélyre is kiterjesztettek, módot ad. A szabályzat szerint meg nem felelő viselkedésért az igazgató saját hatáskörében, két hónapig terjedhető időre tilthatja ki az illetőt. Két hónapnál hosszabb időre csak a polgármesterrel egyetértésben történhetik a kitiltás. Sárközi György velem szemben tiszteletlenül viselkedett és így kénytelen voltam őt kitiltani. Ez azonban nem jelenti azt, hogy megakadályozom hivatása gyakorlásában, mert a segédjei nyugodtan vághatnak, a büntetés csak kizárólag az ő személyére vonatkozik.

Az igazgató erre vonatkozó jelentését különben ma írásban beadta Angel István dr. polgármesternek, aki holnap veszi tárgyalás alá a jelentést.

FANAMET
FILMI

JÖN!

A vigjáték filmek fejedelme

„Megjött a gólya“ Harold Lloyd-dal az Erzsébet Moziba!

JÖN!

Erdélyben
premier!

Irodalom és művészet

* **Heti műsor.** Szombat délután: *Csizmadia* mint kísértet, énekes játék. (Nagyszabású mesedépután. Mérsékelt helyárak.) Este: *A koldusgróf*, operett. (Repriz, teljesen új szereposztásban. A. bérlet.) Vasárnap délután 3 órakor: *Fecskefészek*, operett. (Mérsékelt helyárak.) Délután 6 órakor: *Templom egere*, vigjáték. Este 9 órakor: *A koldusgróf*, operett. (B. bérlet.) Hétfő: *A legkisebbik Horváth-leány*, operett. (C. bérlet.)

* **Macska.** Vernuil-bemutató Aradon. A „Macska“ bemutatóját a színháznak csakis ama törekvéseinek tulajdoníthatjuk, hogy en courrant óhajtja tartani a pesti újdonságokat. Mert egyébként teljesen indokolatlan a vele való fáradság és időfecsérlés. Ezzel talán már el is intéztük az új Vernuil-darabot, amely annyi sok sikerült francia vigjáték után valóban szájalmasan gyenge, humor és figurában megdöbbenően jelleg nélküli. — A társulat prózai ensembléje hősies elszántággal próbálta védelmezni a szerző reménytelen ügyét, sajnos, egészen sikertelenül. B. Kálmán Sári (címszerep) közvetlen tolmácsolása nem hevült mindig abba a temperamentumba, hogy elhiggyük azt: ez a hölgy igazán képes felforgatni egy ősi kastélyt, a benne lakó férfiszívek keletéért. Fekete Irén már figurájánál fogva is értékes alakot teremtett. Mészáros Béla mindig őszinte vigjátéki alak. Jávor Alfréd derűs kidolgozása néhol ügyesen talált. Kallós József a szereptudási zökkenőkön túl, kedves humorral ruházta fel a márki figuráját. A rutinhiányú Pally Paula szépen beszél, Joánovits Sándor félszeg, bár talán vannak vigjátéki színei. Kóváry Emil, F. Kovács Piri és Kerekes néhány szavas szerepekben harmonizáltak a vigjátékstílussal. A közönség ha nevetett, azt inkább a szereplők helyzetkihasználása javára írhatjuk. (s—6).

* **Dr. Feldmann Sándor: Idegesség és ösztönélet.** A pszichonallitikus irodalom egy új magyar nyelvű könyvvel gyarapodott. A könyv szerzője dr. Feldmann Sándor és címe „Idegesség és ösztönélet.“ Rövid fejezetei fáradságmentessé teszik a lélekelemző módszer által nyert ismeretek elsajátítását és közvetlen stílusa élvezetes olvasmánnyá az egész kötetet. „Nemzedékünk lelkivilága“ című fejezete bemutatja a ma emberét, összes kétegyével, bizonytalanságával, tévóvázával. Ismerteti ennek okait, ahogyan azokat a lélekelemzés felfedte. Egy másik tanulmányrészben szemmel kísérhetjük a lélekelemző módszer érdekes történelmi fejlődését, a perspektívák tágulását, a gyógyulási hatalmas feljavulását. A „Nemi zavarok lelki okai“ című fejezete tartalmazza a nemi zavarok pszichonallitikus megvilágítását, az ösztönélet eltorzulását és funkciózavarainak arititkai értelmezését. Egy érdekes eset kapcsán az analitikai terápia menetét ismerjük

meg. A „sportoló nő“ fejezetében pl. az ösztönéletben súlyosan korlátozott nő meddő keresgélését a kielégülés lehetőségét között. Számos társadalomlélektani és művészlélektani tanulmány gazdagítja még e kötetet, melyek élénk bizonyosságát szolgáltatják annak, hogy tudós tulajdonképpen és igazában művészember is.

* **Az aradi színházi iroda hírei.** A Koldusgróf szombati reprizét városszerte nagy érdeklődés előzi meg, ami nemcsak Ascher Leó gyönyörű muzsikájának szól, hanem elsősorban az előadásnak, amely a szereposztást tekintve, elsőrendűnek ígérkezik. A címszerepet Deésy Jenő, ez a rokonszenves és kivételes kvalitásokkal rendelkező művész játssza, a kinek a Koldusgróf egyik legragyogóbb alakítása. A többi főszerepeket Betegh Bébi, Szentgyörgyi Mária, Károly Klári, Pally Manyl, Győző, Kun, Jung és Kóváry játsszák. A darabot Hetényi főrendező rendezte, a zenekart pedig Gellért karmester vezényli. — Mesedépután lesz szombat délután a színházban mérsékelt helyárak mellett. A színtársulat a legjobb szereposztásban színre hozza a legkedvesebb énekes színjátékot, a „Csizmadia mint kísértet“ című bohóságot. Ezenkívül Mesélő bácsi szébbnél-szebb mesékkel fogja szórakoztatni a közönséget. — Vasárnap három előadás lesz a színházban. Délután három órakor a premier szereposztásában a Fecskefészket játsszák mérsékelt helyárakkal. Délután 6 órakor Fodor László nagyszerű vigjátéka, a Templom egere van műsoron, míg este 9 óral kezdettel másodszer kerül színre a Koldusgróf. — Ufferini mester, a világhírű illuzionista, aki a román királyi udvar érdemrenddel kitüntetett művésze, egész társulatával és teljes felszerelésével február 9-től kezdve négy estén szerepel az aradi színházban. A mester, akinek produkciói mindenütt csodálatot keltettek, a világvárosokban óriási sikereket aratott mutatványával. Az Ufferini-estékre, a melyeket 9-én, 10., 11. és 12-én rendez, jegyek előre válthatók hétfő reggeltől a színház pénztárána. Az előadásokat bérletiszűnetben tartják meg.

* **Ankét a magyar drámaírás válságáról.** A Nyugat február 1-i számában a magyar kultúréletnek evvel az igazgató jelentőségű problémájával tizenhat magyar író foglalkozik. A Nyugat ankétját Heltai Jenő cikke nyitja meg, utána sorra következnek Bibó Lajos, Feleky Géza, Földi Mihály, Harsányi Zolt, Ignotus, Karinty, Frigyes, Kassák Lajos, Kárpáti Aurél, Kosáryné Réz Lola, Laczkó Géza, Lengyel Menyhért, Nagy Endre, Pásztor Árpád, Révész Mihály, Schöpflin Aladár és Tersánszky J. Jenő hozzászólásával. A szám másik kiemagostó értékű és érdekességű közleménye Réti István „feljegyzései.“ Verset Szép Ernő, Somlyó Zoltán és Macconay Tibor írták, Szilágyi Gyula Jókai-regényéből három pompás fejezetet kapunk, Tersánszky J. Jenő pedig önéletrajzát folytatja. A szám ára 60 lejt, Negyedről előfizetési díj 300 lejt. Főbizományos: Pallas, Cluj, Strada 1, Ratin 4.

Mérsékli az adókat az aradi házadófelebbezési bizottság.

Megkezdődtek a házadófelebbezési tárgyalások az aradi pénzügyigazgatóságon.

(Arad, február 3.) Tamasdán Livius dr. törvényszéki helyettes főelnök elnöklése alatt ma délután tartott első tárgyalást a pénzügyigazgatóságon a ház- és földadó-felebbezési bizottság. Miután az első napon mind össze harminc-negyven kisebb, külvárosi háztulajdonos adófelebbezési ügyét tüzték ki, még nem lehet tiszta képet nyerni az adóprás működéséről, a beadott rengeteg felebbezés azonban mindennél ékeesebben szól emellett, hogy nem mind méltányosság, amit e tekintetben az adókiadó-bizottságok hangoztattak, a kiknek, — elhisszük — hogy meg sem „köttyant” az átlagos húsz-harminc százalékos emelés. — de súlyosan megérzi ezt a háztulajdonos, akinek bérjöveldelme — a felemelt házbérek ellenére sem sokkal több az elmúlt évinél. Általában azonban az a helyzet — és emiatt a rengeteg panasza és felebbezés, — hogy a bizottságok ötven, hatvan, sőt gyakori esetben 100 százalékos emelést eszközöltek a felmutatott lakbérleti szerződések ellenére is a ténylegesnél ma-

gasabb összegben állapították meg a házjöveldelmet. Egy Caragiale (Csiky Gergely)-uccai háztulajdonos házadóját például a kétszeresére emelték, moha igazolni tudta, hogy bérjöveldelme egy banival sem több, mint az elmúlt évben. Különösen a III., IV., V. és VI. számú adókiadó-bizottságok — ezek a bizottságok ugyanis a belvárosban működtek — kirovasai ellen adták be a legtöbb felebbezést, amelyek száma majdnem eléri az ötezeret, vagyis Aradon átlag minden második háztulajdonos felebbezést nyújtott be a túlzott házadómegállapítások ellen, amelyeket most aztán a felebbezési bizottságnak kell méltányos arányban megállapítani. Hogy pedig a felebbezési bizottság mennyire ismeri a háztulajdonosok helyzetét, arra jellemző, hogy a mai első tárgyalásra kitűzött 30—40 felebbezés közül csak két esetben hagyták helyben a kivételt, míg a többi ügyekben az adókiadó alap legfeljebb tízenhat-húsz százalékos emeléséhez járult hozzá a felebbezési bizottság.

Öregemberek boldog pihenője lesz az aradi szegényház.

Angel polgármester teljesen átalakítja a szegényházat. — Megdöttek az élelmezés ügyében emelt vádak.

(Arad, február 3.) Beszámoltunk azokról a vádakról, amelyek az aradi szegényház élelmezése ügyében felmerültek és amelyek szerint a piacon elkobzott, romlott élelmiszereket a szegényház és tüdőszanatórium lakói fogyasztották el. Annak idején a város vezetősége elrendelte az ügyben a vizsgálatot, melyről dr. Cucu Vazul városi főorvos ma írásbeli jelentést tett dr. Angel István polgármesternek. A jelentés áttekintése után a polgármester a sajtó képviselőinek a következő nyilatkozatot tette:

— Távollétem alatt történt, hogy bizonyos vádak hangzottak el a piacon elkobzott és a szegényházban elosztott élelmiszerek ügyében. Arról is volt szó, hogy dr. Gróza János volt kórházigazgató szakértői véleményt adott le, amelyben leszögezte, hogy az egészségügyi törvény rendelkezései értelmében az elkobzott élelmiszereket meg kellett volna semmisíteni. Mai vettem kézhez a városi főorvos hivatali jelentését, amelyből kiderült, hogy tényleg történtek elkobzások, tej és tejtermékeket, hús és hústermékeket vettek hatósági alá és azoknak egy részét a városi és állami népjóléti intézmények között osztották szét. Az italok és ételek ellenőrzéséről szóló 4910—1921. számú szabályrendelet 229-ik paragrafusa alapján a tej és tejtermékekkel kereskedőknek állatorvosi igazolványt kell bemutatniok s ha ezt nem teszik, árujuk elkobzandó, még akkor is, ha az egészséges és fogyasztásra alkalmas. Ugyanezen szabályrendelet és a törvény is előírja, hogy az elkobzott áruk a népjóléti intézmények között osztandók szét. Ami a hús és hústermékeket illeti, arravonatkozólag az 1912. évi állategészségügyi törvény 31-ik paragrafusa előírja, hogy az árusítóknek igazolványt kell felmutatniok az ellenőrző közegeknek, hogy azt az állatot, amelynek húsát árusítják, az aradi vágóhidon vágták. Ha nem tudják az igazolványt felmutatni, akkor árujuk elkobzandó és a népjóléti

intézmények között osztandó fel. Elkobozható ezenkívül a vízzel meghamisított tej is, amely ha kevés viz van benne, alkalmas a fogyasztásra és a lefőltözött tej, ha az árusító nem írja ki, hogy lefőltözött tejet árul. Mindezek nyugodtan szétoszthatók az említett intézmények között.

Beigazolódott tehát, hogy rosszakaratú rágalmozás történt, amely azt célozta, hogy Aradváros vezetőségét kompromittálja a város polgársága előtt és olyan színbe tüntessen fel bennünket, mintha romlott élelmiszereket adtunk volna védettjeinknek. Ez csak egy láncszeme annak a lánczának, amely a múlt év június óta folyik Aradváros vezetősége ellen. Hogy bebizonyítsam a szegényházi élelmezés olcsóbbodását, bemutathatom a januári zárszámadást, amely szerint az előző havi 36512 lej helyett ebben a hónapban 29416 lejt költöttünk a szegények élelmezésére, amely a mellett még sokkal jobb is volt, amint azelőtt. Azelőtt mostéket adtak, ma pedig ehető ételt és mégis 7000 lej körüli összeg maradt fenn a város javára. Mindamellett egyszer és mindenkorra véget akarok vetni a gyanúsításoknak és félreértéseknek és ezért rendeletet adtam ki, amelyben elrendeltem, hogy a piacon elkobzott élelmiszereket a mai naptól ne juttassák a városi intézményeknek, hanem adják át az állami kórházaknak és intézményeknek. Én, mint város, lemondok erről a kedvezményről.

— A városi szegényházzal további tervek is vannak. Teljesen átrenoválok, modernizálom, kertet létesítek benne, úgy hogy ne büntetés legyen, ha egy keresetképtelen öregember idejut, hanem itt nyugalomban élje le hátralevő esztendőit. Az izraelita Öregok Otthona mintájára akarom az átalakításokat véghezvinni, amelyeket rövidesen megvalósítok. Szükségesnek tartottam mindezeket leszögezni — fejezte be a polgármester. — hogy tiszta helyzetet teremtsék és felvilágosítsam az aradi közvéleményt a szegényház sokat vitatott ügyéről.

Megszöktetett aradi leány.

A sibiui katona és az aradi leány romantikus szerelme.

(Arad, február 3.) Romantikus leányszöktetésről érkezett ma jelentés az aradi államrendőrségre. Dema Jánosné, a Doamna Balasa (Prgly Lajosné) ucca 169. számú ház lakója panasolta el, hogy tizenhat esztendő Vilma nevű leánya titokzatos körülmények között eltűnt. A kétségbeesett anya elmondotta, hogy leányának egy Jakobovits nevű katona udvarolt, aki Sibiuban (Nagyszebenben) teljesített szolgálatot. A szülők ellenezték a fiatalok barátságát, azonban tudomásukra jutott, hogy amikor Jakobovits Aradon tartózkodott, minden alkalmat felhasználta arra, hogy a leánnyal találkozzék. Néhány nappal ezelőtt ismét feltűnt Aradon a sibiui katona, a szülők pedig éber figyelemmel kísérték a leány minden lépését, nehogy alkalma legyen találkozni Jakobovitsal. Két nappal ezelőtt a leány azzal távozott el hazuról, hogy bevásárolni megy. Többé azonban nem tért vissza szüleéhez. A kétségbeesett szülők érdeklődésére kiderült, hogy Jakobovits ugyanazon a napon tűnt el hazuról. Az hiszik, hogy a könnyen befolyásolható leánykát a katona szöktette meg. Az aradi államrendőrség táviratilag kérdést intézett a sibiui (nagyszebeni) katonai parancsnoksághoz, hogy a leányszöktető katona nem érkezett-e vissza Nagyszebenbe. A szülők aggóva várják a távirati választ, amely még eddig nem érkezett meg.

Nagyszabású visszaélések egy aradi kereskedőcég kárára.

Amikor a pénzbeszedő saját számlájára inkasszál,

(Arad, február 3.) Nagyszabású szélhámosságok nyomára jött az aradi Stern Testvérek cég. A Curcanul (Lövész) ucca 14. szám alatt működő cég egyik alkalmazottja, Bleier Dezső, a cég kárára nagyobb visszaéléseket követett el. Bleier pénzbeszedéssel volt megbízva és mint ilyen, hónapokon keresztül kifogástalanul teljesítette hivatását. Az utóbbi időben több ízben előfordult, hogy a cég adósa visszautasították a fizetésre való felszólítást azzal, hogy Bleier Dezsőnek már kifizették számlájukat. Rövid utánjárással megállapították, hogy Bleier felkereste a cég üzletfeleit és különféle kifogásokkal, egyszerű papírdarabkán, vagy névjegyven nyújtotta be a számlát. Az üzletfelek biztalan Bleierben, mert tudták, hogy jogosult a pénzbeszedésre is, Bleier azonban a pénzzel nem számolt el, hanem cégének visszaadta a hivatalosan kiállított nyugtákat azzal, hogy a felek nem fizetnek. Hónapokon keresztül folytatta üzletét, míg végre most minden napvilágra került. A lelkiismeretlen hivatalnokot elbocsátották állásából, egyben jelentést tettek ellene az illetékes hatóságoknál.

Ma, szombaton utoljára az APOLLOBAN

SZERELMESKEDÉS

SCHNITZLER ARTUR kiváló drámája filmen, 9 felvonásban.
Főszerepben: EVELYN HOLT — VIVIAN GIBSON.

VASÁRNAP d. e. fél 12-kor NAGY MATINÉ.

H I R E K.

Vége van a télnek.

Szinte hiszem, hogy konzervatív lapasztáltak, akik már számos tavaszt értek meg, fölényesen csóválgatják fejüket, amikor ezt a címet elolvassák.

— Nna — szólnak igen tisztelt nejkükhöz — itt van ni. Látod fiam: ilyenek ezek az újságírók. Szájukba veszik a kisujjukat, szopnak egyet rajta és írnak. Leírnak valamit egész határozottan, mint megdönthetetlen igazságot. Ma például ezt, hogy aszondja: „vége van a télnek.” Mi az, hogy vége van? ... Azért mert zajlik a Maros? (Különben ebben se vagyok biztos mert ezt is az újságban olvastam.) Azért, mert reggel már csak egy kicsit fagy? ... Holnap kell vennem két öl fát és azt írják nekem, hogy vége van a télnek.

— Borzasztó — kontrázott hozzá nagysága és cukrot tett a haragvó konzervatív kávéjába — de azért fiam, te csak ne izgasd magad. Hátha most az egyszer igazat írtak.

Mondhatom: Konzervatív né nagyságos aszszony jószágosan kell védelmünkre. Ezt az állításunkat a leghitelesebb információk után írtuk, a melyek a legjobban beavatott, mondhatnám: szakértői forrásból származnak. Reiserder riportertünk ugyanis Patagoniából jöttén, már korán reggel átlépte Zeombolyánál a határt és hatalmas autóján egyenesen a Retvezát felé tartott, hogy meginterjúvolja Mackó urat, a medvét, aki tudvalevően ilyenkor Gyertyaszentelő napján, jön ki téli álma után elsősorban a barlangjából, amikor is fogadván a sajtó képviselőit, nyilatkozatot tesz a tavasz eljövételéről és a tél elmúlásáról. A nagyjelentőségű eseményről saját kiküldöttünk a következőkben számol be:

Hajnali hatkor érkeztem Gyertyaszentelő napján a barlang-palotához, ahol már nagy volt a sürgős-forgás. Valami 20 kollégával találkoztam, akik a világ minden nyelven beszéltek össze-vissza és várták a nagy eseményt. Egy kellemes farkaskülsőjű tikkár bevitt az én névlegyemet is és pár perc múlva ünnepélyesen jelentette:

— Uraim: Mackó professzor ur ömeltósága jön.

Hallatlan izgalommal csattogtak a blocknoteszek és palatocuzák és az ajtóban, akaron mondani az antik stílusú nyílásbann feltűnt dr. Mackó hatalmas alakja. Kissé mintha megfogyott volna a nagy alvástól, de szokott közvetlen modorában ásitott egy nagyot, felnézett az égre és vidám mormogással üdvözölt bennünket.

— Amint látják az urak — bömbölte derülten — az ég borult, hűvös is van, tehát vége van a télnek. Ez évezredes igazság. Jó magam nem térek már vissza aludni, hanem kint maradok a placcon és ismét aktív részt veszek a közéletben, minthogy nincs napsütés, nem készítek az árnyékom a barlangba való visszatérésre.

— Eljen — kiáltotta el magát egy kollega, amire a kitűnő meteorologus meghatottan parolázott velünk és vendéglől látta az ihusztis társaságot pompás lépesméz-reggelire. Nyalakodás közben több bizalmas természetű közlést is tett, a világpolitika várható eseményeiről, ezekről azonban majd legközelebb. Dél felé járt, amikor elbucszunk kiváló házigazdánktól, aki szeretettel integetett az elpöfögő autók után.

Azt hiszem, slykép jogosan állíthatjuk, hogy jön a tavasz. Retvezáti dr. Mackónak eddig még mindig igaza volt. Ő nem egy politikus, sőt, nem is pénzügyminiszter, aki csak igéri és nem csökkent az adókat. Ő egy komoly tudós. Megbízhatunk benne. Még én is kedves Konzervatív ur, no és én is: drága Konzervatív né nagyságos aszszony.
Fóthy Ernő.

— Mária királyne könyve lengyel nyelven. Bucurestiből jelentik: Mária özvegy királyné ma kihallgatáson fogadta Susan Rebska lengyel írónőt, aki átnyújtotta a királynénak egyik könyvének lengyel fordítását.

— Miklós herceg a téli olimpiáson. Bucurestiből jelentik: Miklós királyi herceg Sinaia-ha utazott a bobsleigh-bajnokságra, onnan Brassóba megy a skiversenyre, majd San-Moritzba, a téli olimpiászra.

— Viszály a központi dlákegyeletben. Bucurestiből jelentik: A bucuresti-i Central Studentesc kebelenen ellentétek merültek fel az oradeal események felelőssége kérdésében. Crontz elnök, akit tapintatlansággal vádoltak meg, lemondott.

— A kormány reméli a külföldi kölcsönt. Bucurestiből jelentik: Duca belügyminiszter a prefektusok legutóbbi konferenciáján, kijelentette, hogy a külföldi kölcsön megszerzése biztosra vehető. Az összes beérkezett jelentések és tények megengedik ezt az optimista kijelentést. A miniszter a kölcsön feltételeiről nem nyilatkozott.

— Új affér Madgearu és Istrate Micescu között. Bucurestiből jelentik: Mint megírtuk, Madgearu és Istrate Micescu képviselők között a kamara nyílt ülésén keletkezett affér ügyét a segédek jegyzőkönyvileg azzal a megokolással intézték el, hogy a parlamenti sértésekkel szemben nincs helye fegyveres elégtételadásnak. Mint a Dimineata értesült, a két képviselő között most újabb konfliktus keletkezett, amennyiben Micescu az Universtban az ügy elintézéséről szóló jegyzőkönyv leközölt szövegéhez olyan megjegyzéseket fűzött, amelyek súlyosan bántóak Madgearura nézve, aki ezért most ismételtén provokáltatta Micescut. Politikai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek az újabb lovagias ügy kimenetelére.

— Előleplettések az aradi rendőrségen. Ma belügyminiszteri rendelet érkezett az aradi államrendőrségre, amely szerint Detesan János II. osztályu komiszárt I. osztályu komiszárrá, Versigan János subkomiszárt pedig III. osztályu komiszárrá nevezte ki a belügyminiszter.

— Panaszok a cenzura ellen. Bucurestiből jelentik: A belügyminiszter Raulett belügyi sajtóőrnököt bízta meg az odorheul cenzura elleni panaszok helyszíni megvizsgálásával.

— Szabadláb helyezését kéri az öngyújtással vádolt pancotai malomtulajdonos. Sárbu György dr. ügyvéd ma több kérelmet nyújtott be a vizsgálóbírósághoz az öngyújtás vádjá miatt vizsgálati fogságban lévő Franck Adám pancotai malomtulajdonos szabadlábba helyezése érdekében. Sárbu dr. védő a kérelemben arra hivatkozik, hogy a helyszíni szemle nem hogy nem állapította meg az öngyújtást, de teljesen ki is zárta ezt a feltételest. Az eddig kihallgatott tanúk pedig azt vallották, hogy Franck élete kockáztatásával hatolt be a tűzben álló épülethez és a lángok közül kimentette a több ezer lej értékű motorszijákat, míg azzal, hogy egy vaslemezzel elforrasztotta a gépház alját, megmentette a gépházat. Ezt pedig mindenestre nem tette volna, ha öngyújtást követelt volna el. Valószínű, hogy a felhozott bizonyítékok alapján Franck Adám ártatlansága rövidesen tisztázódik és szabadlábba helyezését még a hét folyamán elrendelik.

— Elhalasztották az autótaxi maximálását. Ma délelőttre tüzte ki Aradváros vezetősége az autótaxi árának maximálását. A délelőtti ülésen a vállalat kérte a várost, hogy hallgassa meg az aradi kereskedelmi és iparkamara véleményét és csak azután döntsön a továbbiak felett. A város eleget tett a kérelemnek és elhalasztotta a maximálást a kamara véleményének beérkeztéig.

— Letartóztattak egy volt minisztert. Angorából jelentik: Insan béget, a volt tengerészeti minisztert a Clöben cirkáló javítása körül történt visszaélésekért ma letartóztatták.

— Indiában ismét fellángolt a forradalom. Kalkuttából jelentik: Az angol alkotmánybizottság megérkezésével újabb megkezdődtek Indiában a zavargások. A partraszállást gyásznappal deklarálták, az üzletek bezártak, a tüntetők több helyen összeütköztek a rendőrséggel. Nagy katonai készültség önködik a bizottság tagjainak testi épsége felett. A kedélyek teljes kirobbanása csupán néhány nap kérdése.

— Az aradi rendőrség erkölcsrendészete. Az aradi rendőrség ma letartóztatott egy Gál Anna és egy Nan Rozália nevű leányt, mert mindkettőjükről kiderült, hogy titkos prostituációból éltek.

— Halg tábornagy temetése. Londonból jelentik: Nagy pompával temették el tegnap Haig angol tábornagyot. A koporsó két oldalán függő halotti leplet Foch és Petain francia tábornagyok, Connaik belga vezérőrnagy, Jellice és Beatty tengernagyok és nyolc másik tábornok tartotta. A koporsó után a walesi és yorki hercegek haladtak. Amikor a koporsó a királyi gárda mellett haladt el, a gárda tagjai letérdeltek és lehajtották fejüket. A gyászmisén az összes antanthatalmak képviseltették magukat. A koporsót a család skóciai sírboltjában helyezik el.

— Eicsendesül a bucuresti-i kokainbotrány. Bucurestiből jelentik: Az ilfovi ügyészségen már két nap óta szünetel a kihallgatás a kokainbotrány kapcsán letartóztatottak ügyében. Mint a Cuvantul értesült, a rendőrség eddig mintegy harminc személyt — köztük kilenc nőt — kísért át az ügyészségre. Az ügy mai szenzációja egyébként, hogy dr. Amarazanu ismert bucuresti-i orvos visszavonta családi címén tett feljelentését az egyik letartóztatott „fehér papgálylovag” Danielopol mérnökhallgató ellen, akit azzal vádolt meg, hogy ő hozta forgalomba és hamisította is az ő nevére kiállított orvosi rendelvényeket és ezért egyben három millió lej kártérítést kért. A feljelentés visszavonásának okai nem ismertek, egyes körökben azonban úgy tudják, hogy Amarazan dr. kényvelmetlennek találta, hogy vizsgálataknak vesse alá magát s így inkább előlt a feljelentéstől. Az ilfovi törvényszék főügyésze, Stefanescu különben ma kommunikét adott ki, amelyben kijelenti, hogy a jelenlegi törvény szövege nem nyújt alkalmas a kábítószerrel üzérkedők megbüntetésére, ezért külön törvényre van szükség a büntetések szabályozása végett. A kommunikében egyben sajnálatának ad kifejezést, hogy egyes lapok szenzációt hallhászó riportokat közöltek olyan személyek kezdőbetűinek megjelölésével is, akik az egész dologtól távol állanak.

— Eljegyzés. Reusz Magdát eljegyezte Arányi Lajos (Budapest), a Györi Textilművek r. t. és a Drucker Mór és Bai r. t. igazgatója.

— Fedák Sári memoárjait írja. Budapestről jelentik: Szinnázli körökben érdekes hírt pertraktálnak Fedák Sáival kapcsolatban. A művész nő közvetlen környezetéből kiszivárgott hírek szerint Fedák a memoárjain dolgozik. A szenzációsnak ígérkező emlékirat „Előszó” címmel fog a könyvplacra kerülni. A különösen hangzó címet Fedák hír szerint azért választotta, mert ezzel is dokumentálni akarja, hogy nem egy lezárt élet regényét írja meg, hanem egy fellelé ivelő művészi pálya egyik szakaszáról ad számot. A könyv megjelenését nagy érdeklődés előzi meg.

ERZÉSEET MOZGO.
Vasárnap d. e. 4 12 órakor
nagy Matiné
Lya Marával (Pompadour parancsára)
5-10-15 lejes helyek.

— Borzalmas tűzvész Fall Riverben. Bosztomból jelentik: Fall River város üzletnegyedében óriási tűzvész pusztított, amely számos épületet, szállodát, három újságlótát hamvasztott el. A leomló falak több tüzlőt öltek meg. A dühöngő szélvihar elősegítette a tűz terjedését és a házak lakóinak s sokan a mentőponyvák dacára holtrazutáltak magukat.

— Elkobozták Budapesten Garami Ernő röpiratát. Budapestről jelentik: A hatóságoknak tudomására jutott, hogy a Világosság nyomatában a napokban elkészítették Garami Ernőnek Kezdjük előlről című röpiratát, amelyet a szakszervezetekben és gyárakban osztogattak. Az ügyészség utasítására a rendőrség elkobozta a röpiratot, amely az állami és társadalmi rend ellen izgatott. Az eljárás megindult a nyomdászok és terjesztők ellen.

Jön!

„ORIENT EXPRESS“

— Filotti rendőrprefektus cáfolja a rendőrbárról elterjedt tendenciózus híreket. Filotti Zamfir, aradváros rendőrprefektusa ma bucuresti-l utjáról visszaérkezett Aradra és nyomban magához kérte az aradi napilapok munkatársait, akiknek a következőket jelentette ki: Ma jutott tudomásomra, hogy Aradon olyan hírek terjedtek el, mintha a rendőrségi bál előkészítésén közreműködő rendőrtisztviselők nem szolgáltatták volna be az eladott jegyek árát és a felülfizetések egy részét. A legnagyobb felháborodással vettem tudomásul az elterjesztett álhíreket, mert meggyőződtem róla, hogy tisztviselőim becsületesen, lelkiismeretesen és kifogástalanul dolgoztak és egyetlen banival sem károsították meg a rendőrtisztek segélyzőegyesületét, amelynek javára rendezte a rendőrség a napokban lejáratult táncmulatságot. A segélyző egyesület igazgatósága ezután is köszönetet mond a közreműködő rendőrtiszteknek, akik lelkiismeretes munkájukkal hozzájárultak a táncmulatság anyagi és erkölcsi sikeréhez. Állítólag ezeket a híreket egy rendőrségi tisztviselő terjesztette volna. Miután azok teljesen nélkülözik a valóságot, megbízom Andreescu rendőrigazgatót, Inditson szigorú vizsgálatot és hogyha az álhírek tényleg az illető rendőrtisztviselőtől erednek, úgy elnyeri méltó büntetését.

— Aradi favállalatok pöre külföldi lapok ellen. Érdekes rágalmozást és kártérítési pert indított a pesti nagy németnyelvű napilap: a „Pester Lloyd“ és a bécsi „Holzeitung“ ellen három előkelő és tekintélyes aradi fatermelő cég: a Patria r. t., a Spitz Testvérek és a Kornis és Czeiler cég. Nevezett lapok ugyanis rövid idő előtt foglalkoztak az erdélyi faipar válságával és az említett aradi cégekről azt írták, hogy azok üzemiüket és fizetéseiket beszüntették. A három aradi cég több millió lejes kártérítési keresetet nyújtott be a lapok ellen.

— Műsoros délután a Minorita Kulturházban. Tegnap, csütörtökön délután műsoros előadás folyt le a Minorita Kulturház nagytermében. Mint mindig, ezuttal is tömött szék-sorok várták a színpad függönyének felgördülését. A programot Gerich Ilona nyitotta meg, aki Beethoven C-moll szonátáját és Liszt XIV. magyar rapszódiját zongorázta el nagy siker mellett. Heppesné Harmath Józsa Szabolcska, Reményik- és Dálnoki Nagy Lajos-verseket adott elő. A közönség különösen Dálnoki Nagy Lajos verseit fogadta meleg tetszésnyilvánításokkal. Szentgyörgyi Elvira Schubert, Hildbach- és Abt-dalokat énekelt kellemes hangján ugyancsak szép sikerrel, Schwartzberger Lili zongorakísérete mellett. — Szünet után dr. Wild Endre „Zarándokut Palesztinában“ címmel folytatta vetített képekkel illusztrált előadásorozatát. Ezuttal Galileán, a Libanon vidékén, a szír sívaton, a Sinai-hegyen és Babilonon keresztül vezette hallgatóit. Elmondotta, hogy most már órák alatt teszi meg az autó a kitűnő országuton azt az utat, amit ezelőtt napok alatt voltak csak képesek bejárni a zarándokok. Ismertette az érdekesebb és bibliai nevezetességű városokat és épületeket, templomokat és emlékeket. A közönség az érdekes előadást nagy figyelemmel hallgatta végig.

A kereskedő

részére a hirdetés a vagyonszerzés egyik legfontosabb kelléke. A kereskedőnek tudnia kell: hogyan, mikor és hogy hol hirdessen? Csak annak a hirdetésnek van eredménye, amelynek szövege feltűnő, a közönség szeme előtt van és olyan lapban jelenik meg, amelynek nagy az olvasóközönsége. Ha azt akarja, hogy hirdetését a közönség minden rétege olvassa, úgy adja fel az

Aradi Közlöny-nek

amely a legelterjedtebb napilap, így a legjobb hirdetési organum.

Miniszteri vizsgálat az elbocsátott tüdőkörházi gondnok ügyében. Peter Iulian felülvizsgálja a Ioanas Vasil ellen emelt vádat.

(Arad, február 3.) Ma délelőtt megjelent az aradi városházán Peter Iulian belügyi vezérfelügyelő, aki nyomban megkezdte ma a vizsgálatot Ioanas Vasil, az elbocsátott tüdőszanatóriumi gondnok ügyében. Mint ismeretes, Ioanas az elbocsátó határozatot megjelöltébezte a minisztériumhoz, amely őt vissza is helyezte az állásába és ügyének megvizsgálására Peter Iulian belügyi vezérfelügyelőt delegálta. Néhány héttel ezelőtt már Aradon volt a vezérfelügyelő, akkor azonban azt közölte, hogy ő nem kapott megbízást a tüdőszanatórium ügyének felülvizsgálására. Közben ugyálszik megérkezett hozzá a miniszteri utasítás, mert ma délelőtt a vezérfelügyelő megkezdte a vizsgálatot.

Még a délelőtt folyamán Peter Iulian vezérfelügyelő és dr. Angel István polgármester kimentek a tüdőszanatóriumba és ott helyszíni szemlét tartottak. Ezután visszatértek a vá-

— Öngyilkos lett egy 15 éves urileány. Budapestről jelentik: Ma délután a Köztemetőben a sírok között Giret Ilona 15 éves urileány, egy előkelő hivatalnok leánya revolverrel melbelötte magát. Esméletretérve nem mondotta meg, miért követte el tettét.

— Meglopta mulatótársait. A mai napon egyszerre két feljelentés érkezett az aradi államrendőrségre. Mind a kettő ugy szólt, hogy egy külvárosi kávéházban a feljelentők pénztárcáit lopták el. Az egyik károsult Ujházi István, akitől néhány száz lejt, a másik Doba Péter, akitől négy ezer lejt loptak el. Mindketten eimondták, hogy egy fiatalember társaságába kerültek, aki leitatta őket és később eltávozott. Csak amikor fizetésre került a sor, derült ki, hogy a fiatalember ellopta pénztárcájukat. A rendőrség letartóztatta Kitali Ferencet, akiről megállapították, hogy évek óta ilyen módon jut jövedelemhez. A károsultak felismerték benne mulatótársukat, ő azonban mindent tagad. A rendőrség tovább nyomoz.

— Botrányos bankbukás Prágában. Prágából jelentik: A prágai lapok szenzációs részleteket közölnek a Cseh Hitelintézet összeomlásával kapcsolatban. Megállapítást nyert, hogy a bukás 1000 kisbetétet 10 millió cseh koronával károsított meg. A 15 millió passzívával szemben mindössze 5 millió aktiva áll. Hír szerint az intézet ügykezelése botrányos volt. Évekig nem tartottak közgyűléseket és intézet már 1925-ben államsegélyre szorult. Érdekes, hogy noha már ekkor passzív volt a bank, betéteket mégis elfogadott. Egyelőre még nem lehetett megállapítani, hogy a milliók kinek a kezébe vándoroltak. A hitelezők bizottsága dr. Englisch pénzügyminiszterhez fordult, aki azonban kijelentette, hogy egy ilyen rablóbandát nem szándékozik segíyezni.

— Harc a nyugdíjért. Hady Antal nyugalmazott vasuti főellenőr, jelenleg vasutigazgató — mint annak idején megirtuk — évekkal ezelőtt keresetet indított az Acsev. ellen nyugdíjának újabb és pontos megállapítása végett, keresetében azt hozván fel, hogy nyugdíjilletményét lényegesen kisebb összegben állapították meg, amennyiben nem számították bele a jogosan járó — és a vele egyenrangú főtisztviselők által is élvezett — pót-díjakat, valamint a természetbeni járandóságokat. Az ügyben a napokban tartott tárgyalást Mager dr. járásbíró és ugy volt, hogy az ítélet kihirdetésére ma kerül sor. Ma azonban megjelent a járásbírószágon az ügyben kiküldött három szakértő, akik közölték a járásbíróval, hogy minden igyekeztük ellenére nem sikerült betekintést nyerniök az Acsev. főkönyveibe és így nem tudták megállapítani, hogy a felperes főellenőrrel egyenrangú nyugdíjas főtisztviselők mily összegű illetményeket élveznek. Mager dr. járásbíró ezért február 8-ika délután 4 órára újabb helyszíni szakértői szemlét rendelt el, amikor is a járásbíró a három szakértővel együtt megjelenik az Acsev.-nél, hogy a keresetben felhozott indokok valóságát megállapíthassa.

— A Meteor Keréknár Club táncostéája február hó 4-én este 9 órai kezdettel a Fehér Keresztben.

roszházára, ahol a polgármester bemutatta a volt gondnok ellen levezetett vizsgálat aktáit és a kihallgatásokról felvett jegyzőkönyveket. A polgármester újból leszögezte, hogy ő és a permanens-bizottság csak azt tette, amire a közigazgatási törvény jogot ad neki. Nem volt szükséges külön fegyelmi eljárást indítani a gondnok ellen, mert Ioanas Vasil nem volt véglegesített tisztviselő és így a város vezetősége minden különösebb indokolás nélkül azonnali hatállyal is elbocsáthatta. Amennyiben azonban véglegesített is lett volna, a kihallgatások alkalmával elhangzott vallomások alapján, akkor is felfüggesztette volna állásától. Peter Iulian belügyi vezérfelügyelő ma délután folytatta a vizsgálatot, amelyet valószínűleg csak holnap fejez be. Vizsgálatának végeztével jelentést tesz a belügyminisztériumnak, amely aztán véglegesen dönt a gondnok ügyében.

— A munkanélküliekért. Danica Clorogari elhunytá alkalmával, koszorúmegváltás címen, az aradi munkanélkülieknek a következő adományok érkeztek az Aradi Közlönyhöz: Huppert Henrik 100 lej, Tarnay János 100 lej, Deutsch Mór 50 lej és Heitz Nővérek 100 lej. Összesen 350 lej.

— Katolikus templom Ujmikalakán. Az Ujmikalakán létesítendő római katolikus templom építő-bizottsága e hó 5-én, vasárnap d. e. 10 órai kezdettel Ujmikalakán a Hajós-féle vendéglőben gyűlést tart, melyre ugy az érdekelteket, mint az érdeklődőket ezután hívjuk meg. A bizottság nevében: Faragó, CFR. nyug. főraktárnok.

— Ujonek bevonulása. Az aradi államrendőrség katonai ügyosztálya felhívja az 1928. korszakbeli besorozott ifjakat, hogy február 6-án, hétfőn reggel 8 órakor jelentkezzenek a Cercul de Recrutament, az aradi várbán. Jelentkezésre nem kötelezettek azok, akik időközben már megkapták felmentésüket. A besorozott ifjak feltétlenül vigyenek magukkal meleg téli ruhát és három napra elegendő élelmet. Mindazokkal szemben, akik a jelentkezést elmulasztják, a katonai büntetőtörvénykönyv alapján járnak el. — Az aradi államrendőrség katonai ügyosztálya felhívja mindazokat, akiknek most kell berukkolniök és nem kaptak katonai behívót, behívóik átvétele végett jelentkezzenek. Egyben felhívja az 1907-ben született katonaköteleseket, hogy a katonai lajstrom összeállítására végett okmányokkal jelentkezzenek a katonai ügyosztálynál.

Jön!

„ORIENT EXPRESS“

— Az Ioanos Otthon szombati műsoros estélyének szereplői: Agoston Zsigmond, Bodnár József, Boros Frigyes, Bogdán István, Bera Iluska, Buday Mihály, Czitrom Olga, Dunák Ilonka, Diósi Lajos, Deutsch Károly, Draskovits Kálmán, T. Gadó Lujza, Fibinger Géza, Klein Aranka, Mihai Stefanka, Meizel József, Sass István, Szeredy Tibor, Schmiedt Ferenc és Tarnóczy.

— Sirkövetés. Néhaj Markovits Márkusz sírkövelatása e hó 5-én, vasárnap d. e. 11 órakor lesz az orth. zsidótemetőben.

— Nagy nemzetközi ping-pong verseny vasárnap d. e. 9 órai kezdettel az Elena Ghiba Birt tornatermében. Belépti-díj 25 lej.

— RÁDIO-MŰSOR. Szombat, február 4. Wien-Grác. 19.30. Strauss-hangverseny. — Borlú. 17. Szórákzóató zene. — Borosló. 24. Táncczene. — Frankfur a. M. 20.15. R. Koppel est. — Leipzig. 20.15. Vidám-est. — Milano. 20.50. Zenekari hangverseny. — München. 22.20. Táncczene. — Nápoly. 17. Szórákzóató hangverseny. — Pozsony. 19.30. Operaelőadás. — Prága. 21. Szórákzóató zene. — Róma. 20.45. Operarészletek. — Stuttgart. 23. Táncczene. — Zágráb. 19.30. Operaelőadás. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17. Kamarazene. 20.40. Madgyaszay Vilma dala. 21.30. Cigányzene.

KÖZGAZDASÁG.

Aradi és bánáti dohánytermelők sérelme.

Beller Hans kisebbségi képviselő felszólalása a kamarában.

Beller Hans, aradi kisebbségi képviselő — mint azt legutóbbi számunkban jeleztük, — felszólalt a kamara legutolsó ülésén és többek között felhívta a pénzügyminiszter figyelmét az aradi és bánáti dohánytermelők sérelmeire. A dohánytermelés — mondotta Beller — Arad és Temes megyében évek óta visszafejlődik, még pedig ép azokban a községekben, ahol a lakosság évtizedek óta foglalkozik dohánytermeléssel és mindig kiváló minőségű dohányt termeszt. E jelenségnek oka abban keresendő, hogy a monopolizáció a termelőkkel kötött szerződést nem respektálja, hiába írja körül a szerződés potosan azt, hogy melyik minőséget hogyan kell osztályozni, valahányszor a beváltás ideje közeledik, a monopolizáció titkos utasításokat küld az

egy-egy beváltó hivataloknak, amelyek aztán a szerződést teljesen felborítják.

A dohánytermelő ma természetvénye után alig kap annyit, hogy a termelési költségeket fedezni tudja. Sangaru munkájának honorálásáról szó sincs. Hogy ez az ellátás nem túlzott, bizonyítja az, hogy Aradmegyének csupán három községéből, Németságról, Keresztesről és Angvaktulról egy év alatt 100 olyan család vándorolt ki Kanadába, amelynek főfoglalkozása a dohánytermelés volt, mert itt nem tudtak megélni. Beller Hans arra kérte a pénzügyminisztert: hasson oda, hogy ne csak a termelőket kényszerítsék a szerződés betartására, hanem a másik szerződő fél, a monopolizáció is betartsa annak pontjait, mert a dohánytermelés további csökkentését csak ezen a módon lehet elkerülni.

Zürichben 3.20, Párisban 15.65 a lej

(Helyi valutaárak. (Február hó 3.)

Kifizetések: Berlin 39.10, Newyork 163.60, London 797.50, Páris 6.44, Milánó 8.68, Prága 4.86, Budapest 28.63, Zágráb 2.88, Bécs 23.07, Zürich 31.52. — Áru: Márka 39, dollár 163, angol font 795, francia frank 6.50, olasz lira 8.60, cseh korona 4.83, pengő 28.70, dinár 2.85, osztrák schilling 23.20, pengő 31.50. — Pénz: Márka 38.50, dollár 162, angol font 790, francia frank 6.40, olasz lira 8.40, cseh korona 4.77, pengő 28.45, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 31.20. — Irányzat: Szilárd.

Zürichi tőzsde nyitása. (Február hó 3.)

Berlin 124.03, Amsterdam 209.55, Newyork 519.95, London 2533.25, Páris 20.42.50, Milánó 27.53, Prága 15.41, Budapest 90.90, Belgrád 9.13.75, Bucuresti 3.19.50, Varsó 58.20, Bécs 73.25.

Zürichi tőzsde zárás. (Február hó 3.)

Berlin 134, Amsterdam 209.50, Newyork 519.95, London 2532, Páris 20.42, Milánó 27.51, Prága 15.41, Budapest 190.90, Belgrád 9.14, Bucuresti 3.19, Varsó 58.20, Bécs 73.25.

Bucuresti-i tőzsde zárás. (Február hó 3.)

Devizák: Páris 6.42, Berlin 38.95, London 795.75, Newyork 163.10, Milánó 8.68, Zürich 31.45, Bécs 22.95, Prága 4.84.50, Budapest 28.55. — Valuták: Napoleon 645, márka 39.05, léva 1.19, török lira 0.83.50, angol font 790, francia frank 6.62, svájci frank 31.50, olasz lira 8.70, drachma 2.15, dinár 2.84, dollár 162.25, lengyel zloty 18.40, osztrák schilling 23.10, pengő 28.50, cseh korona 4.80.

Házadókivetések Aradon. Az aradi pénzügyigazgatóság közli, hogy a helyszínen működő ház- és földadókivető bizottságok szombaton a következő uccákban jelennek meg: V. számú bizottság: Simeon Bálint-uccában; a VI. számú bizottság a Take Ionescu- és Ilarie Chendi-uccákban. A bizottságok felkérlik az érdekelt háztulajdonosokat, hogy az ingatlan megvételeire vonatkozó és a lakbérleti szerződéseket, valamint az egyszázalékos lakbérilleték befizetéséről szóló nyugtát, illetve jegyzőkönyvet a saját érdekükben mutassak be az illető bizottságnak.

Megalakult a Vulcu-csöd választmánya. A vagyonbukott Vulcu I. Maxim aradi gép- és csavargár egyéni cég csődügyében a hitelezők közbenjöttével ma délelőtt ejtették meg az aradi törvényszéken a csödválasztmány kijelölését, amely a következőképpen alakult: Pap Tivadar dr. a Victoria takarékpénztár és hitelintézet r.-t. Robu János dr. a Creditul Minier, Blum János dr. a timisoarai Continental vasárúkartell képviselőjében, a többi hitelezők részéről dr. Szalai Vilmos és dr. Széll Lajos aradi ügyvédek kerültek be a csödválasztmányba. A csödválasztmány február 7-ikén délután 3 órai kezdettel tartja első ülését a Victoria Takarékpénztár helyiségében.

Az aradi hetipiaccs árak. Burgonya 5—7 lej, hagyma 10 lej, juhturó 56 lej, vaj 100—140 lej, alma 6—15 lej kilogrammonként, tojás 2.20 lej darabja, bab 10 lej, tejjel 40 lej, tej 8 lej litera, zöldség 5 lej csomó, fejeskáposzta 6—

15 lej fejenként. A baromfi piac árai: sovány liba 200—250 lej, sovány kacska 100—120 lej, tyúk 80—120 lej, csirke 50—90 lej párja, kövér liba 240—280 lej, kövér kacska 120—150 lej darabja. A gabonapiac és az állatvásár árai a multhetiek maradtak.

A nemzetközi és egyetemes lipcel vásár. A világhírű lipceli vásár a minta-kiállítás modern formájában a legjelentősebb intézménye a nemzetközi kereskedelmi forgalomnak. A mai lipceli vásár a régi lipceli áruvásárból származik s csak a múlt század második felében változott át mintavásárrá. Tehát itt nem az áruk közvetlen vásárlása, hanem csak a kiállított árukból való megrendelés történik. E minta kiállítás körülbelül 10.000 cég szerepel, ezek között számtalan külföldi is. A lipceli vásár nemcsak német gyártmányok kiállítása, hanem nemzetközi minta-kiállítás, ahol minden áru, ami csak mintát utján eladható, képviselve van, ugyancsak a nyersárúk és a félgyártmányok is. Minden vásáron a minták és újdonságok, amelyek a látogató elé kerülnek, felül vannak a százezren, úgy, hogy a lipceli vásár nemcsak nemzetközi, hanem egyetemes vásár is. Amilyen az áruajánlat, olyan nemzetközi a vásárlók összetétele is. Az 1927-es tavaszi vásáron 155.000 vásárló közül 23.130 külföldi volt, akik nemcsak a Németországgal szomszédos államokból, hanem egész Európából, Ázsiából és a tengerentúli országokból érkeztek. Az idei tavaszi vásár március 4—10-ig (a nagy műszaki és építészeti vásár március 14-ig), az őszi vásár pedig augusztus 26—szeptember 1-ig tart.

Felhívás a munkaadókhoz. Az aradi munkanélküliség megállapítása végett a munkaügyi felügyelőség felhívja az összes aradi munkaadókat, hogy legkésőbb február negyedikén — délelőtt 11 óráig — közöljék a következő adatokat: Mennyi képzett alkalmazottjuk, 2. mennyi inasuk, 3. mennyi napszámában 1927. január 31-én és mennyi volt alkalmazásban 1928. január 31-én. A jelentést a múlt év január 31-iki személyzeti állományról kötelesek azok a vállalatok is betérjeszteni, amelyek időközben megszüntették üzemüket. Viszont a múlt év februárja óta alakult vállalatok a jelenlegi állapotot kötelesek bejelenteni. A bejelentési kötelezettség vonatkozik egyetlen ipari vagy kereskedelmi alkalmazott munkaadójára is és a bejelentések pontosságáért minden munkaadó felelős. Az adatok postán vagy személyesen küldendők a munkaügyi felügyelőség címére (Bul. Carol, Erzsébet körút 48.)

5,	URANIA
7	Aradon először!
és	A kis csintalan
9	Csöpség Őfelsége
ó	szenzációs sláger vigjáték.
r	Főszerepben:
a	Gunar Tolnes.
k	Vasárnap d. e. 1/2 12 órakor
o	nagy Matiné
r	szenzációs műsorral
	5, 10, 15 lejes helyárrakkal.

ERZSEBET MOZGO.

Erdélyben premier!

Ma d. u. 5, 7 és este 9 órakor

Lilian Gish és Lars Hanson-nal

Skarlát betű

Világszenzáció (Fanamet-film).

Harmonikus zenekísérett.

!! Jegyről elővételben gondoskodjon !!

Nagy veszteség érte a bécsi vásáron a romániai állatexportőröket. Bécsből jelentik: A legutóbbi bécsi vásáron, ahol egy napra 2960 darab marhát hajtottak fel s ezek közül hatvanszázalék romániai kivitel volt, az árak egyszerre leestek és az exportőrök kilogrammonként átlag 3 lej veszteséget szenvedtek. Ennek elsősorban a román kivitel szervezőlensége az oka, mert gyakran olyan nagy tömegben visznek ki Bécsbe vágómarhákat, hogy önmaguk lenyomják az árakat.

Rablótámadás Pecicán.

Hattagu banda kifosztott egy pecicai gazdaembert, — Késharc a betörőkkel.

(Arad február 3.) Nagy izgalmat keltő rablótámadás történt tegnap este Pécska községben. Mester Illés jómódu pécskai gazda lakásába este kilenc órakor bezörgettek. A gazda gyanútlanul nyitotta ki az ajtót és a következő pillanatban hat késekkel felfegyverzett, bekormozott arcú ember ment be a szobába. Az egyik, bizonyára a banda vezetője, revolvert rántott elő, azt Mester Illés mellének szegezve pénzt követelt. A gazda azonban nem vesztette el hidegvérét, zsebkésével támadt a rablókra és az egyiket meg is sebesítette. Erre a banda tagjai valamennyien revolvert szegeztek Mester Illésre és családijára és az egyik elváltotatott hangon fenyegetődzött:

— Ha nem adod ide pénzedet, mindnyájatokat elpusztítunk!

A gazda megrémült felesége a szekrényhez rohant és a benne lévő tizenhatezer lejt átnyújtotta az elszánt rablótámadóknak. Távozásuk előtt megfenyegették a családot, hogy ha egy szót mernék szólani, mindnyájukat megölik. Távozásuk után Mester Illés azonnal jelentést tett a csendőrségnek és a megadott személyleírások alapján ma délelőtt letartóztattak egy fiatal embert, akinek kezén késsel okozott sérülés nyoma volt látható. A dulakodásban Mester Illés is könnyebb sérüléseket szenvedett. A csendőrség a legnagyobb erővel kezdte meg a nyomozást és a rablótámadásról értesítette az aradi államrendőrséget, mert az a gyanu, hogy a bekormozott arcú rablók aradiak voltak.

Mulatság.

A Magyar Bál rendezői ülése. Szombaton délután öt órakor az aradi Magyar Bál rendezősege, a Minorita Kulturház kistermében értekezletet tart. Ezen a rendezői értekezleten határozzák meg a szükséges további teendőket és beosztásokat. A rendezőbizottság felkéri az összes aradi nőegyletek hölgytagjait, illetve a tagok hozzátartozóit, hogy az értekezleten minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Az 1. rosiori-ezred bálja. Február 11-én este fényes bál színhelye lesz az aradi Központi-szálló nagyterme. Az aradi I. Rosiori-ezred tisztikara rendezi meg ezen az estén bálját, amely kétségkívül egyik legjelentősebb társadalmi eseménye lesz az idei farsangnak. A huszárbál az előkelőséget, a fényt és pompát jelentette eddig is és azt jelenti most is. Ez az a bál, amelyen találgatót ad egymásnak Arad társadalmának elitje, ezen a bálon láthatja az ember a legszebb asszonyokat és leányokat... valahogy a régi békevilág hangulatát lopja vissza a szívekbe a huszárbál. Bizonyos, hogy a rosiorik bálja ezidén épen oly imponánsan fog sikerülni, mint tavaly. Erre engednek következtetni a nagyszabású előkészületek is, amelyek serényen folynak.

— AAC old-boys jelmezt február hó 12-én (vasárnap) a Fehér, Keresztben.

Tragédia lett a Nemzeti Pénzváltó ügyéből.

A bank letartóztatott igazgatójának felesége leugrott a negyedik emeletről és szörnyethalt.

Budapestről jelentik: A Nemzeti Pénzváltó ügyében az ügyészség ma elrendelte a háziőrizetben levő Hadinger Adolf alelnök és Nadas Lipót igazgató letartóztatását. Ennek az intézkedésnek ma tragikus fejleményei voltak. Nadas felesége Király-uccal lakásából felaklatott idegállapotában leugrott a negyedik emeletről és azonnal szörnyethalt.

Az esti részletes jelentések szerint Nadas Lipót a letartóztatott bankigazgató 1922-ben a tőzsdéi konjunktúra idején alapozta meg karrierjét, ebben az időben a Hermes-bank igazgatója, majd 1927-ben a Nemzeti Pénzváltó

igazgatója lett. Nadasné férje letartóztatása súlyosan megrendítette. Reggel sikerült kikerülni aggodó rokonai őrizetét és kiosont a fürdőszobába, amelyet magára zárt, majd levette magát a negyedik emeletről. Geinice és koponyája összetört és azonnal halál állott be. Holttestét a bonctani intézetbe vitték. A fogságban levő férjével kiméletesen csak annyit közöltek, hogy feleségét szívzselhűdés érte. Nadas elájult, majd zokogni kezdett és beszámíthatatlanul viselkedett cellájában és attól tartanak, hogy megkísérli az öngyilkosságot.

Iparos-szanatorium Aradon.

Megalakítják a leánykiházaitó csoportot. — Az Aradi Polgári Jótékony-Egyesület közgyűlése.

(Arad, február 3.) Csütörtökön délelőtt tartotta az „Aradi Polgári Jótékony-Egyesület” 98. évi rendes közgyűlést. Zima Tibor elnök nyitotta meg a gyűlést s az elnöki megnyitó után az évi jelentések következtek. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel csatlakozott amaz előterjesztéshez, hogy az egyesület kebelében még e hó folyamán alakuljon meg a leánykiházaitó egyesület, valamint a temetkezési csoport B) osztálya. Utána a létesítendő szanatorium ügyében döntöttek. Elha-

tározták, hogy a temetkezési egyesület minden halálozási bejelentés után egy lej pótdíjat szed, amelyet a szanatorium létesítésére fordít. Majd a zárszámadás és a költségvetés szerepelt a közgyűlés napirendjén s ezután Steigerwald Alajos örökös tiszteletbeli elnök emelkedett szólásra, aki javasolta, hogy a közgyűlés mondja ki a régi tisztikar ismételt megválasztását. A közgyűlés az indítványt egyöntetű helyesléssel fogadta el és a tisztikar a régi maradt a következőképen:

Elnök: Zima Tibor. Örökös tb. elnök: Steigerwald Alajos. Ügyvezető elnök: Zabb István. Alelnök: Müller József. Titkár: Szarka László. Pénztáros: Székessy Sándor. Számvizsgáló bizottsági elnök: Tones Ferenc. Tagok: Assael Károly,

Szablóczy János. Ügyészek: dr. Cofioiu Romu dr. Gabos Jenő, dr. Lócs Rezső. Orvosok: dr. Tisch Mór, dr. Kabdebó György, dr. Szelle Károly, dr. Posgay István. Választmányi tagok Assael Károly, Berán Béla, Bogdán Gyula, Burza Cornél, Czeiler István, Czernóczky Mihály, Cziráky Alajos, Eberlein Ágoston, Filadelfi Adolf, Foch Gábor, Glück József, Gedeon János, Gyulay Ferenc, Herrling Gyula, Hidvéghy, Mátyás, Hilyer Mihály, Kártyás Lajos, Kilenyi János, Kneffel Lajos, Kiss Ernő, Kőszeghy Emil, Lócs Rezső, Marita György, Menczer Gyula, Mizera József, Maresch Gyula, Nachtnébel Ödön, Návrády Ede, dr. Lesskó Sándor, Kobza Imre, Molnár Antal, Pápay Lajos, Popovics Mihály, Pöhm János, Pálinkás Lajos, Ordelt László, Prokopetz József, Orlari Justin, Oprean Antal, dr. Robu János, Reinhart Gyula, Riedl György, Reiner Béla, Paladics György, Sárosi V. István, Szántay Lajos, Székely Béla, Székely Károly, Sztojka Kálmán, Tomits Pál, Tones Ferenc, Varjassy Lajos, Varga Kálmán, Vulcu I. Maxim, Végh István, Oravetz Miklós, Probszt Mihály, Sófalvi György, Szida Lázár, Csokán Ernő. Pótagok: Schaeffer Richard, Gruber Imre, Pap István, Kun József, Gebel Sándor, Mihályi Gyula, Farkas István, Schauer János, Wellspilich Ignác. A temetkezést segéző csoport igazgatóságában megüresedő helyekre 3-3 évi időtartamra: Filadelfi Adolf, Marita György, Menczer Gyula és Szarka László.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.
Cenzurat: Prefectura Judetului.

Vérszegények, sápadtak, legyöngültek és étvágytalanok
legjobb erősítő és hizláló szere a
Ferrol Vastáplikőr.

Egy üveg ára 05.- lej.
Készül: 298
dr. Földes gyógyszerháza Arad

Bankkölcsonőket

aradi házakba, környékbeli földekre betáblázás mellett előnyös feltételekkel vagy közlázalagra (ékszer, ingóság) gyorsan folyósítottak.
HAASZ ALBERT Irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-nőca) 12. szám.

No. 154—1927.

PUBLICAȚIUNE NOUA DE LICITAȚIE.

Cooperativa pentru exploatare de păduri Dobra-Roșcani — in Dobra — prin intervenținea subsemnatului in riscul și sarcina cumpărătorului tardiv „Var” fabrica de var din Dobra vinde prin licitație publică 139 stive (cu 21 metri fiecare stivă) de lemne de foc, de esență stejar și puțin cer, depozitate parte in curtea fabricii, parte in depozit din gara Dobra.

Licitatia se va ținea in comuna Dobra la primăria comunală sau la domiciliu in 11. Februarie 1928. ora 14 p. m.

Prețul de strigare 583.700 lej 85 bani. Licitanții au să depune un vadium de 10% din prețul de strigare, prețul intreg in 14 zile. Lemnele se pot ridica ușor, fiind linie de garaj. Lemnele se vor vinde și sub prețul de strigare și eventual și in cantități mai mici.

Cumpărătorul are să le supoarte impozitele. Alte condiții se vor fixa in ziua licitației.

În ziua 1. Februarie 1928.

Dr. Grigore Slavovits,
notar public.

675

MACULATURA PAPIR 5 kgros esomagokban K A P H A T Ö K az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

KEDVES KÖZÖNSÉG!!!

Aranysárgára füstölt

ÓRIÁS-BÜCKLINGJEINK

eladása utólérhetetlen eredménnyel járt. Az üzleteket megostromolják, pár nap múlva elfogy.

Meddig gondolkozik még???

Vásároljon legalább gyermeke részére naponta egy darabot, mert utólérhetetlen vitamintartalma a gyermek egészséges fejlődéséhez nélkülözhetetlen.

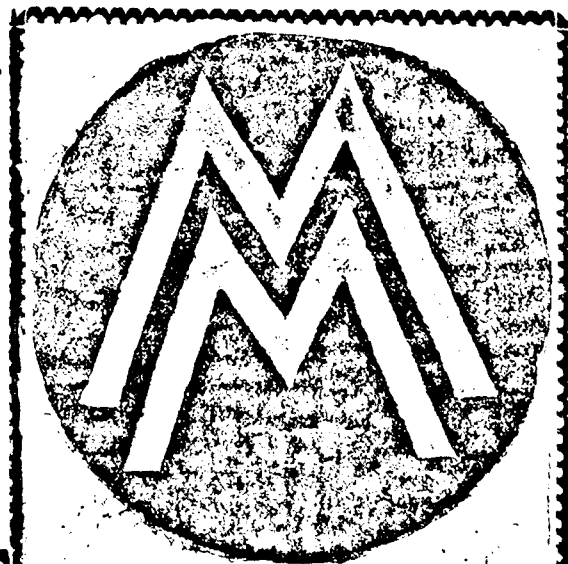
1 darab 250—300 gr.

CSAK LEJ 14.—

A legolcsóbb és legjobb táplálék.

KALLA HALKONZERVGYÁR TIMIȘARA.

Minden fűszer- és esemege-üzletben kapható

ALIPCSEI MINTAVÁSÁR

a világ egyik legkedvezőbb bevásárlási piaca. — Európa legnagyobb mintavására. Több mint 1600 árucsoport van képviselve a különböző szakmákból. 21 ország tízezer kiállítója a legjobb ár és legtekintélyesebb állítja ki áruját.

Mintavásár 1928. március 4—10.
Nagy technikai és építkezési vásár 1928. márc. 4—14.
Textilvásár márc. 4—7. — Cipő- és bőrmintavásár március 4—7.

Felvilágosításokat ad: Timisoara, I. General Praporgescu 3. (Kossak Palata) Tel. 79.
Leipziner Messamf, és a bánati Angebauer Jenő
Leipzig tb. képviselő

Egy szoba-konyhás lakást,

vagy 2 szobát konyha nélkül keres a központban két tagu család. Közbenjárók díjaztatnak. Cim az Aradi Közlöny kiadó által.

Primăria Municipiului Arad.
Serviciul Administrativ,
No. 29045—1927.

DECIZIUNE.

Not primarului municipiului Arad, având in vedere, că in timpul din urmă se nesocotesc drepturile de proprietate ale municipiului referitor la teritoriile, cari sunt bunuri publice și in deosebi trotoarele stradelor se folosesc de mulți, fără să se țină seamă de măsurile restrictive date pentru apărarea interesului public. având in vedere, că ocuparea ne-reglementară a trotoarelor impiedica circulația atât a vehiculelor cât și a perosanelor, în din punct de vedere estetic prezintă un aspect nefavorabil stradelor municipiului.

In baza dreptului nostru fixat in art. 62 al legii pentru unificarea administrativă.

Ordonăm:

Art. 1. Trotoarele, strădele municipiului se vor putea ocupa numai in baza unei autorizații speciale eliberată de aceasta primărie.

Art. 2. Autorizația se va elibera numai pentru așezarea tabelor de reclamații cari vor fi lucrate in mod estetic și așezate in jurul arborilor, ori a stălpilor de pe lângă trotoare.

Art. 3. Drept chirie pentru locul ocupat se vor plăti zilnic taxele stabilite de noi.

Art. 4. Contravenienții vor fi amendati până la 5000 lej, iar în caz de recidivă și cu inchiisoarea polițanească până la 15 zile.

Contra prezentei se poate face întâmpinare la Ministerul de Interne, in termen de 10 zile. Ordonanța prezenta se va afisa la ușa comunală, se va publica in Monitorul Municipiului in gazetele Tribuna Nouă și Aradi Közlöny și va fi publicată și de toboșul comunei populației.

Arad, la 9. Ianuarie 1928. 670
Primar: Secretar comunal
Dr. Marcovici St. Olaria

APRO HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lei, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszshélyvel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Alánlatok, illetve levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

VAD GYÖNYÖRÜSÉGEM. Bálványimádó lettem. Te tétél azzá. Mindég Téged imádlak. 677

JÁTEK A KASTÉLYBAN levél van az Aradi Közlöny kiadójában. 673

„FATALISTA” jeligére levél ment, kérem az Aradi Közlöny kiadójában átvenni. 694

ALKALMAZÁS.

FŐZNI TUDÓ, megbízható, mindenek azonnali belépésre kerestetik, személyesen jelentkezők előnyben. Cim Jégvző, Olari (O-Varsánd) Jud. Arad. 654

JEGYZŐIRODAI gyakorlattal, román nyelvet írásban is bíró komoly tisztviselőnek elhelyezkedést keres. Megkereséseket az Aradi Közlöny kiadójába kérjék. „Szorgalmas” jeligére. 688

PÉNZTÁRKEZELÉSben jártas intelligens nő állást keres. Megkereséseket az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek. „Megbízható” jeligére. 689

FIATAL fűszeres és csemege kereskedő segéd azonnali belépésre kerestetik. Babesányi, Timisoara. 671

KERESEK AZONNALI belépésre Marosvásárhelyre perfekt onduláló női vagy férfi fodrászt. Cim Ellenék fiók. kiadóhivatala. 672

LAKÁS.

EGY SZOBA KONYHÁRÓL ÁLLÓ UDVAR a város központjában 1928. MÁJUS 1-RE KIADÓ. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1357

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ELADÓ 8-as magánjárom gyűrűs csapágyas cséplő 13 éves, 230.000 lejért. Wekerle Ferenc, Sfântana 56. 676

BÖRGARNITURA, rézágak, háló, ebédlő, uriszoba szalon berendezések, antik szafonok, antik szekrények, szőnyegek, íróasztalok, fotelok, paravánok, szamovárak, antik órák, diványok, régi kredenc, fali vitrin, üvegszekrény, sörös szervise, festmények, besszarábiai szőnyeg, ágynemű, asztalnemű, dupla ágylámpa, storeok, téli kabátok, férfi öltönyök, zsúr asztalok, zongorák, kézimunkák stb. eladók. Salgóné bizományi üzlete Str. Horia (Széchenyi-u.) Neuman palota. 1000

EGY jókarban levő félhosszu bécsi zongora gyönyörű kézimunka takaróval eladó. Cim Str. Bratianu 17. Megtekinthető délutánoként. 696

ELADÓ képek, csillárok, edények, apróságok, stb. Megtekinthető vasárnap 10-11-ig, 3-6-ig Str. Consistoriului 5. (Batthyány-u.) Vidorné. 691

YESZEK antik poharakat, márkás porcellánokat, antik órákat. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 400

VILÁGOS hálószoba eladó. Egy tanuló fizetéssel felvétetik Calea Saguna (Választó) 138. 678

ANTI-K és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik órákat, használt butorokat, szőnyeget, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományi üzletben azok, akak magas árban való gyors eladására gondosodom. Salgóné. Strada Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

TISZTA, MOSOTT RONGYOT sepek tisztítására kerestünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 100

MACULATURA PAPIR 5 kilogramos csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

OKTATÁS.

FRANCIÁT és németet nagyon olcsón tanítok. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 235

Német nyelvben, levelezésben

és helyesírásban hivatalnoknőknek **alapos oktatást** adok. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 700

INGATLAN.

2-3 LAKÁSBÓL álló házat megvételre keresek, elfoglalható lakással. Cim Rudolf Mosse hirdetőben. 10500

ÜZLETEK.

A VÁROS főútvonalán egy jóforgalmu fűszerüzlet szép berendezéssel és két-szobás lakással május vagy augusztus elsejére eladó. Ajánlatok „Olcsó házbér” jeligére az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek. 695

Kiadó üzlethelyiség! Satul-Nou (Simonyfalván) 20 éve fennálló vegyeskereskedési üzlethelyiség,

3 raktár és 1 pincével, továbbá 1 borbély üzlethelyiség 5 évi időtartamra, 1928. április hó 1-től kezdődőleg bérbe adó. Szabályszerű zárt ajánlatok f. év február 18-ig a Simonyfalvai Hitelszövetkezet igazgatóságához nyújtandók be. 635

Aradmegye járási székhelyein

és nagyobb községekben alkalmaz, fix fizetéssel **előkelő biztosító társaság üzletszerző tisztviselőket.**

Ajánlatokat eddigi működés feltüntetésével „Nyugdíjas állás” jeligére Rudolf Mosse hirdetőbe küldendő. 10500

Irodai teendőkből, gépirásban jártas, román, német, magyar nyelvtudással fiatal tisztviselőt keresünk

azonnali belépésre.

Ajánlatok „Intelligens” jeligére Rudolf Mosse hirdetőbe adandók le. 10500

INGYEN

szőlőoltvány árjegyzékemet, mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden szőlőbirtokosra nézve megfizethetetlen tanácsokat tartalmaz. A saját érdekében ne vegyen addig oltványt vagy bármilyen fajta vesszőt, míg át nem olvassa szőlészeti útmutatómat. — Cim: 5612

J. Szűcs szőlőtelep 14. Diosig, Jud. Bihar, Vizonteladók magas jutalék mellett kerestek.

Ön is gazdag akar lenni?

A csehszlovák osztálysorsjáték bőven alkalmat nyújt Önnek erre:

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben:

10 millió lej = 2 millió cK.

2 jutalomdíj á 3 $\frac{1}{2}$ millió lej = 700.000.- cK.

2 nyeremény á 1 $\frac{1}{2}$ millió lej = 300.000.- cK.

2 nyeremény á 1 millió lej = 200.000.- cK.

1 nyeremény á $\frac{1}{2}$ millió lej = 100.000.- cK.

és sok nyeremény á 450.000, 400.000, 350.000, 300.000 lej, azaz 90.000, 80.000, 70.000, 60.000 cK. stb.

Osszesen 115.000 nyeremény.

285 millió lej = 57 millió cK.

őszértékben.

Minden egyes nyeremény készpénzben és levonás nélkül lesz kifizetve.

Minden második sorsjegy nyer.

A következő húzás 1928. február 15-én.

Rendeljen azonnal az általánosan ismert

Fortuna Bankháznak, Bratislava.

Megrendelő lap. Borítékban küldendő.

FORTUNA BANKHÁZNAK.

Bratislava, Csehszlovákia.

Küldjön a február 15-iki húzáshoz:

egy sorsjegyet á 800.— lej ..... fél á 400.— lej ..... negyed á 200.— lej.

Az összeget Önnek a sorsjegy vétele után vagy postalával vagy pénzeslevélben átutalom. 611

Név: _____
Hely: _____ Ucca, ut: _____
C. _____

Szőlő hét hold A Mosótzy - telepen

fa-al ültetésű, kitünő állapotban, uionnan épült sarok magánház 2 szobás kisebb parcellákban is, olcsón eladó. átvehető lakással, nagy telekkel 120.000 leiert eladó. — Kizárólagos megbízott Bemutatását: **Domján** volt hegybíró Győrffy „Mures” Irodája Str. Unirei 13. Musztrán eszközli. 667

Butorok részletre

kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.

GARAI, Arad, Piata Avram Iancu Cimre ügyelni! (Szabadság-tér) 10. szám.

FRATII LENGYEL

további végkiárúsítása

a Fischer Eliz-palotában.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.